

**Nonprofit szervezetek:
egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok
adózásának alapvető szabályai
2016.**

Az egyesületek, alapítványok [civil szervezetek], köztestületek, közalapítványok¹ [mind együtt: nonprofit szervezetek] alapítására, működésére vonatkozó legfontosabb szabályokat a Ptk². és az Ectv³. határozza meg. A törvényszéken történő nyilvántartásba vétellel, ezen nyilvántartásba vétel napjával válnak jogi személlyé. E szervezetek is az egyes adókötelezettségekről rendelkező adótörvények hatálya alá tartozó adózók, a számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdálkodók.

**I.
Szervezeti jogi szabályozás, számviteli előírások**

1. Bejelentkezés

Adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adózó folytathat [Art.⁴ 16. §]. A nonprofit szervezetek esetében is – hasonlóan a társaságokhoz – az ún. egyablakos bejelentkezési rendszer működik. Ez azt jelenti, hogy a nonprofit szervezet a nyilvántartásba vételét végző bíróság útján kap adószámot az adóhatóságtól.

A nonprofit szervezet – az Art. 16. § (3) bekezdésében felsorolt adatok közül – az állami adó- és vámhatósághoz írásban köteles bejelenteni többek között a szervezet nevét (elnevezését), létesítő okiratának (alapító okirat, alapszabály) keltét, számát, a rá vonatkozó jogszabály szerinti képviselőjének, könyvvizsgálójának nevét (elnevezését), lakóhelyét (székhelyét), e jogviszony keletkezésének – és határozott idejű jogviszony esetén – megszűnésének időpontját.

A bejelentés céljára szolgáló NAV által rendszeresített nyomtatvány 2016. január 1-jétől a **16T201CSZ bejelentő és változásbejelentő lap** a bíróság által nyilvántartott civil szervezetek, az egyéb cégeknek nem minősülő szervezetek (például a köztestületek, a közalapítványok), továbbá e szervezetek önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységei részére, amelyet papír alapon (postai úton vagy személyesen), vagy elektronikus úton (az Ügyfélkapun keresztül) lehet benyújtani. (A bejelentkezés, az adatkapcsolat és az eljárás menetének részletes szabályait a Bnytv.⁵ tartalmazza.)

Az adószámot az adózással összefüggésben minden esetben – a levelezéseken, a befizetéseken, a visszaigénylések alkalmával, a kibocsátott számlákon stb. – fel kell tüntetni. Előfordulhat az is, hogy adott (közhasznú) szervezetnek például csak az adomány-igazolás kiállítása érdekében van szüksége adószámra.

A jogi személyek – így a tárgybani szervezetek – a pénzeszközeiket kötelesek pénzforgalmi számlán tartani, amelyhez bankszámlát kell nyitniuk.

¹ Közalapítvány 2006.08.24-étől nem létesíthető

² A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

³ Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény

⁴ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény

⁵ A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény

Amennyiben bármely, a bejelentkezéskor közölt adat módosul, azt – annak bekövetkezésétől számított 15 napon belül – a fenti, változásbejelentésre is alkalmas lapon a székhely szerint illetékes első fokú állami adó- és vámhatóságnál be kell jelenteni.

A jelölt nyomtatvány a NAV honlapjáról (www.nav.gov.hu) letölthető, illetve az ügyfélszolgálatokon papíralapon hozzáférhető.

2. Könyvvezetés, beszámolókészítés

A nonprofit szervezetek és az önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik – az Szt.⁶ felhatalmazása alapján kiadott – 224-es rendeletben⁷ foglaltak alapján teljesítik könyvvezetési és beszámolókészítési kötelezettségüket.

A beszámoló – a 224-es rendelet szerint – lehet:⁸

- egyszerűsített beszámoló,
- egyszerűsített éves beszámoló,
- a szervezet választása alapján az Szt. szerinti éves beszámoló.

Egyszerűsített beszámolót⁹ készíthet, s ez esetben egyszeres könyvvitelt köteles vezetni az egyesület, alapítvány, köztestület, amely

- nem végez vállalkozási tevékenységet, az éves (alaptevékenységi) bevétel összegétől függetlenül, vagy
- vállalkozási tevékenységet is végez, de éves együttes (alaptevékenységi és vállalkozási) bevétele két egymást követő évben, évenként az 50 millió forintot nem haladja meg.

Az egyszerűsített beszámoló részei: egyszerűsített mérleg, eredménylevezetés.

Egyszerűsített éves beszámolót¹⁰ köteles készíteni, s ez esetben kettős könyvvitel vezetésére kötelezett az egyesület, alapítvány, köztestület, amely vállalkozási tevékenységet is folytat, s az éves összes bevétele két egymást követő évben, évenként az 50 millió forintot meghaladja. Kettős könyvvitel vezetésére kötelezett minden esetben a közalapítvány, továbbá az a szervezet, amely saját döntése alapján az Szt. szerinti éves beszámoló készítését választotta. Közhasznú jogállású szervezet – az Ectv. 27. § (2) bekezdése alapján – kizárólag kettős könyvvitelt vezethet, azaz egyszerűsített éves beszámolót készíthet (ha nem választja az Szt. szerinti éves beszámoló készítését).

Az egyszerűsített éves beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet.

Nem része a beszámolónak – annak bármely formája esetén –, de a civil szervezet (a közhasznú és a nem közhasznú egyaránt), valamint más nonprofit szervezet, továbbá jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik kötelesek a beszámolóval egyidejűleg **közhasznúsági mellékletet** is készíteni a 2016. évi beszámolóhoz kapcsolódóan¹¹.

⁶ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény

⁷ A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet

⁸ 224-es rendelet 6. § (4) bekezdés

⁹ 224-es rendelet 7. § (1) bekezdés, 8. § (2) bekezdés

¹⁰ 224-es rendelet 7. § (2) bekezdés, 8. § (4) bekezdés

¹¹ Ectv. 29. § (3) bekezdés, 46. § (1) bekezdés. A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rend. [350-es rendelet] 12. §

A civil szervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** a civil szervezetre vonatkozó szabályok szerinti beszámolót készít, amelyet az Ectv. 30. § (1) bekezdése szerint¹² letétbe helyez¹³.

A jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egység beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségére az azt létrehozó szervezet – az alapítvány, az egyesület, a köztestület, a közalapítvány – beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségét szabályozó előírások vonatkoznak¹⁴.

3. Könyvvizsgálati kötelezettség¹⁵

Kötelező a könyvvizsgálat **minden közalapítványnál**, továbbá annál a szervezetnél, amelynél **a vállalkozási tevékenységből** elért éves (éves szintre átszámított) (ár)bevétel az üzleti évet **megelőző két üzleti év átlagában meghaladja a 300 millió forintot**. Ha az üzleti évet megelőző két üzleti év egyikének vagy mindkettőnek az (ár)bevételi adatai hiányoznak, vagy csak részben állnak rendelkezésre (új alapítású szervezeteknél), akkor a tárgyévi várható (ár)bevételt és – ha van – a megelőző (első) üzleti évi (éves szintre átszámított) (ár)bevételt kell figyelembe venni.

Az a szervezet, amely könyvvizsgálatra nem kötelezett – mert például nem végez vállalkozási tevékenységet, vagy végez ugyan, de nem lépi túl az előzőek szerinti 300 milliós határértéket – **saját elhatározásából** is dönthet arról, hogy beszámolója felülvizsgálatával könyvvizsgálót bíz meg (önként vállalt kötelezettség).

Ha kötelező a könyvvizsgálat – akár jogszabályi előírás, akár saját döntés alapján – akkor az üzleti évről készített beszámoló felülvizsgálatára, az abban foglaltak valóságának és jogszerűségének ellenőrzésére bejegyzett könyvvizsgálót, könyvvizsgálói társaságot kell – az előző üzleti évi beszámoló elfogadásakor, jogelőd nélkül alapított szervezetnél az üzleti év fordulónapja előtt – választani.

4. Nyilvánosságra hozatal, letétbe helyezés, közzététel¹⁶

Az a cégbíróságon be nem jegyzett szervezet, amely más jogszabály alapján fontosabb adatait köteles **nyilvánosságra hozni**, továbbá amely beszámolóját saját elhatározásából nyilvánosságra hozza, a közzétételnek – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítőjében való megjelentetésével, a székhelyén történő betekinthezőséggel vagy egyéb más, a számviteli politikájában rögzített módon tehet eleget. A közzététel határideje – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napja.

A civil szervezet és más nonprofit szervezet a beszámolót – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az Ectv. 30. §, illetve 46. § (1) bekezdés szerint hozza nyilvánosságra. E szerint a szervezet **köteles** a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott

¹² A mérlegfordulónapot követő május 31-éig az OBH (Országos Bírósági Hivatal) részére történő megküldéssel

¹³ Ectv. 28. § (4) bekezdés

¹⁴ 224-es rendelet 3. § (8) bekezdés

¹⁵ 224-es rendelet 19. §

¹⁶ 224-es rendelet 20. §

beszámolóját, valamint közhasznúsági mellékletét – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig **letétbe helyezni és közzétenni**. E letétbe helyezési és közzétételi kötelezettséget a Bnyt. 39.-40. §, valamint 105. § szerint kell teljesíteni, azaz a beszámolót az OBH¹⁷ részére kell megküldeni.

Ha a civil szervezet saját honlappal rendelkezik, a közzétételi kötelezettség kiterjed a beszámoló, valamint a közhasznúsági melléklet saját honlapon történő elhelyezésére is. A civil szervezet a saját honlapon közzétett adatok folyamatos megtekinthetőségét legalább a közzétételt követő második üzleti évre vonatkozó adatok közzétételéig biztosítja¹⁸.

Ha a civil szervezet a beszámolóval, valamint a közhasznúsági melléklettel kapcsolatos letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét elmulasztja és azt egy éven belül nem pótolja, a bíróság törvényességi ellenőrzési eljárás lefolytatása céljából értesíti az ügyészséget¹⁹.

Lehetőség van az Ectv. hatálybalépését (2012.01.01.) megelőző 2 üzleti év számviteli beszámolójának és közhasznúsági jelentésének a letétbe helyezésére is.²⁰

Az a szervezet, amely sem jogszabályból adódóan kötelezően, sem saját döntés alapján a beszámolóját könyvvizsgálóval nem vizsgálhatta felül, de valamely jogszabály alapján köteles gazdálkodása fontosabb adatait közzétenni, a beszámoló minden részén köteles feltüntetni a következő szöveget²¹: „**A közzétett adatok könyvvizsgálattal nincsenek alátámasztva.**”

Az előzőek egyikébe sem tartozó szervezetnek, amelynek **sem nyilvánosságra hozatali, sem közzétételi, sem beszámoló letétbe helyezési kötelezettsége nincs**, a beszámolóját legkésőbb az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig el kell készítenie, és a jóváhagyásra jogosult testülettel el kell fogadtatnia.

A közhasznú szervezet, valamint közhasznú szervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** – mint azt már említettük – köteles a beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági mellékletet készíteni, amelyet a beszámolóval azonos módon köteles jóváhagyni, letétbe helyezni és közzétenni²².

5. Gazdálkodás

A civil szervezet a létesítő okiratában meghatározott cél megvalósítása érdekében vagyonával önállóan gazdálkodik, elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható, de céljainak megvalósítása érdekében – azt nem veszélyeztetve – kiegészítő vállalkozási tevékenységet is folytathat.²³

Elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet²⁴: azon szervezet, amelynek éves **összes bevétele 60%-át eléri vagy meghaladja** a gazdasági-vállalkozási tevékenységéből származó éves összes bevétele.

¹⁷ Országos Bírósági Hivatal

¹⁸ Ectv. 30. § (4) bekezdés

¹⁹ Ectv. 30. § (5) bekezdés

²⁰ Ectv. 75. § (9) bekezdés

²¹ 224-es rendelet 20. § (4) bekezdés

²² Ectv. 46. § (1) bekezdés

²³ Ectv. 17. §

²⁴ Ectv. 2. § 7. pont

Ha valamely évre vonatkozóan megállapítható, hogy a civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősült, az adóhatóság a civil szervezettel szemben törvényességi ellenőrzési eljárást kezdeményez²⁵.

6. A közhasznú jogállás

A közhasznú szervezetté minősíthető szervezet közhasznú jogállását a közhasznú szervezetként való nyilvántartásba vétellel szerzi meg²⁶.

Az Ectv. 32. § (1) bekezdése szerint közhasznú szervezetté minősíthető a Magyarországon nyilvántartásba vett közhasznú tevékenységet végző szervezet, amely a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez megfelelő erőforrásokkal rendelkezik, továbbá amelynek megfelelő társadalmi támogatottsága kimutatható, és amely:

- civil szervezet²⁷, vagy
- olyan egyéb szervezet, amelyre vonatkozóan a közhasznú jogállás megszerzését törvény lehetővé teszi.

Közhasznú tevékenység²⁸: minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

A közhasznú jogállásra előírt – említett – 2 mutatónak való megfelelés az adott szervezetnél a következőképpen vizsgálendő.

Megfelelő erőforrás²⁹ akkor áll a szervezet rendelkezésére, ha az előző két lezárt üzleti év vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- az átlagos éves bevétele meghaladja az 1 millió forintot, vagy
- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) – a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevételével – eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét.

Megfelelő társadalmi támogatottság³⁰ akkor mutatható ki a szervezetnél, ha az előző két lezárt üzleti éve vonatkozásában a következő feltétel közül legalább egy teljesül:

- a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri – az államháztartás alrendszerétől kapott támogatások nélkül számított – összes bevétel 2 százalékát, vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét a 2 év átlagában, vagy
- közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (2 év átlagában) legalább 10 közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a Kötv.³¹-nek megfelelően.

²⁵ Ectv. 23. §

²⁶ Ectv. 33. §

²⁷ Ectv. 2. § 6. pont

²⁸ Ectv. 2. § 20. pont

²⁹ Ectv. 32. § (4) bekezdés

³⁰ Ectv. 32. § (5) bekezdés

³¹ A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény

A beszámoló adatai alapján minden letétbe helyezés alkalmával a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételére illetékes szerv megvizsgálja az előzőek szerinti feltételek teljesülését, hiszen **2 egymást követő lezárt üzleti évben kell megfelelni** a követelményeknek. Ha a feltételek nem teljesülnek, úgy a szervezet közhasznú jogállását (nem pedig magát a szervezetet) a bíróság megszünteti és az erre vonatkozó adatot a nyilvántartásából törli.

A közhasznúsági nyilvántartásba vételt kérelmező szervezet létesítő okiratának tartalmára vonatkozóan az Ectv. 34. § (1) bekezdésében foglaltakra kell figyelemmel lenni.

Csak az Ectv. szerint közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételére. A közhasznúsági nyilvántartásba vétel iránti kérelem bármikor benyújtható, illetve a közhasznú jogállás elnyerhető akkor, ha a szervezet rendelkezik az ahhoz szükséges feltételekkel (amelyet a két egymást követő üzleti évi beszámoló adatai támasztanak alá).

II.

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény

A Tao. tv.³² hatályos rendelkezései szerint e szervezetek továbbra is feltétel nélkül a társasági adó alanyai, függetlenül attól, hogy az adott adóévben vállalkozási tevékenységet végeznek-e vagy sem. Ezen általános adóalanyisággal összefüggésben rendelkezik az Art. oly módon (egyszerűsítő eljárásaként), hogy a civil szervezet és más nonprofit szervezet (ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységet is), ha az adóévben vállalkozási tevékenységből bevételt nem ér el, illetve ehhez kapcsolódóan költséget, ráfordítást nem számol el, a társasági adóbevallás helyett, **bevallást helyettesítő nyilatkozatot** tesz az erre rendszeresített nyomtatványon³³ az adóévet követő év **(2017.) május 31-éig**³⁴.

Más esetben valamennyi adózó az illetékes első fokú állami adó- és vámhatósághoz akkor is köteles adóbevallást benyújtani, ha a bevallási időszakban adófizetési kötelezettsége nem keletkezett. Így például a jelölt határidőig abban az esetben is be kell nyújtani a társasági adóbevallásra rendszeresített '29. számú nyomtatványt, ha az adott szervezet vállalkozási tevékenysége veszteséges, vagy 0 szaldós, vagy akkor is, ha nyereséges, de adómentessége miatt nem fizet adót.

A civil szervezet és más nonprofit szervezet a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket először abban az adóévben alkalmazhatja, amely évben ilyen szervezetként besorolást nyert. Az adózó nem alkalmazhatja a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket – kivéve a törlés napjáig az igazolás kiadását – abban az adóévben, amelyben a közhasznúsági nyilvántartásból törölték, vagy amely adóévben az Ectv. szerint elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősül. A közhasznú besorolás adóéven belüli változása esetén – kivéve az átsorolás napjáig az igazolás kiadását – az adóév utolsó napján érvényes besorolásnak megfelelő rendelkezéseket kell az adóév egészére alkalmazni³⁵.

³² A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény

³³ TAONY nyomtatvány

³⁴ Art. 31. § (5) bekezdés

³⁵ Tao. tv. 5. § (7) bekezdés

Abban az adóévben, amelyben a civil szervezet és más nonprofit szervezet az Ectv. szerint elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősül, a társasági adó alapja – a Tao. tv. 9. § (1)-(10) bekezdésétől eltérően – az adózás előtti eredmény, módosítva a 7-8. §-ban, a 16. §-ban, a 18. §-ban és a 28. §-ban, valamint a VII. Fejezetben foglaltakkal³⁶. Ez azt jelenti, hogy az ilyen adóévére vonatkozóan a szervezet úgy állapítja meg az adófizetési kötelezettségét, mint egy gazdasági társaság.

1. Alap- és vállalkozási tevékenység, a társasági adóalap meghatározása

A 2016. évi cél szerinti (közhasznú) tevékenység, valamint a vállalkozási tevékenység meghatározása – annak alapján e két tevékenység elhatárolása – során „új szabályként” az Ectv. e vonatkozású rendelkezéseit kell figyelembe venni³⁷, amely tevékenységi minősítés az adózás tekintetében is irányadó.

A Tao. tv. szerint ugyanis a civil szervezet esetében a **vállalkozási tevékenység** adózás előtti eredményét az Ectv. rendelkezéseit figyelembe véve, a gazdasági-vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményének megfelelően kell megállapítani, azzal, hogy a Tao. tv. alkalmazásában **nem minősül vállalkozási tevékenységnek** az Ectv. szerint gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő – alapcél szerinti (közhasznú) – tevékenység³⁸.

Az Ectv. meghatározása szerint **gazdasági-vállalkozási tevékenység**³⁹: a jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező, üzletszerűen végzett gazdasági tevékenység, **kivéve**

- a) az adomány (ajándék) elfogadását,
- b) a létesítő okiratban meghatározott cél szerinti tevékenységet (ideértve a közhasznú tevékenységet)
- c) a pénzeszközök betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe történő elhelyezését,
- d) az ingatlan megszerzését, használatának átengedését és átruházását.

Az előzőekben felsoroltak tehát a Tao. tv. alkalmazásában sem minősülnek vállalkozási tevékenységnek.

A civil szervezet számviteli nyilvántartásait úgy vezeti, hogy azok alapján az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységének és gazdasági-vállalkozási tevékenységének bevételei, költségei, ráfordításai és eredménye (nyeresége, vesztesége) egymástól elkülönítve megállapíthatók legyenek⁴⁰. A civil szervezet nyilvántartási (könyvvezetési) rendszerét köteles oly módon továbbfejleszteni, hogy abból az Ectv.-ben meghatározott alaptevékenységgel, illetve a vállalkozási tevékenységgel kapcsolatos bevételek, ráfordítások (költségek), kiadások rendelkezésre álljanak⁴¹.

³⁶ Tao. tv. 9. § (11) bekezdés

³⁷ Ezen új szabályok – a 2015. évi CLXXXVII. törvény szerint – 2015. november 28-ától léptek hatályba azzal, hogy alkalmazásukat a szervezetek – választásuk szerint – a 2015. évben kezdődő adóévi adókötelezettségük megállapítása során is választhatják.

³⁸ Tao. tv. 9. § (1a), (1b) bekezdés

³⁹ Ectv. 2. § 11. pont

⁴⁰ Ectv. 19. §

⁴¹ 224-es rendelet 8. § (12) bekezdés

A társasági adóalapjuk meghatározása során főszabályként a nem közhasznú szervezetek a Tao. tv. 9. § (3) bekezdése alapján, míg a közhasznú szervezetek az előzőekben hivatkozott jogszabályhelyen túl a 9. § (6)-(7) bekezdésében foglaltak figyelembevételével járnak el. Az érintett bekezdésekben kerülnek szabályozásra többek között az általuk alkalmazható korrekciós tételek is.

2015. november 28. napjától – az adózó választása alapján már a 2015. adóévi kötelezettségre alkalmazhatóan - a korrekciós tételek köre az ingatlanhoz kapcsolatos bevételek, ráfordítások vonatkozásában, az alapítványra, a közalapítványra az egyesületre, a köztestületre irányadóan kiegészült egy csökkentő és növelő tétellel⁴², ezek alapján

- csökkenteni kell az adózás előtti eredményt az ingatlanhoz kapcsolódóan a Tao. tv. szerinti értékcsökkentés adóévre kiszámított összegével, továbbá az ingatlan megszerzésére, használatának átengedésére vagy átruházására tekintettel, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségeként, ráfordításaként az adóévben elszámolt összeggel
- növelni kell az adózás előtti eredményt az ingatlan megszerzésére, használatának átengedésére vagy átruházására tekintettel, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység bevételeként az adóévben elszámolt összeggel, valamint az ingatlanhoz kapcsolódóan az Szt. szerint az adóévre kiszámított értékcsökkenés összegével.

Az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a köztestület a fentiek alapján akkor is módosítja az adózás előtti eredményét, ha az adóévben nincs gazdasági-vállalkozási tevékenysége.

Alaptevékenységi bevételek

Az Ectv. az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységből származó bevételek körében rendelkezik arról, hogy elkülönítve kell kimutatni legalább a következő bevételeket⁴³:

- a) egyesület esetében a tagdíjat, alapítvány esetében az alapítótól nem vagyoni hozzájárulásként kapott adományt,
- b) a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint kiutalt összegét,
- c) az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségei, ráfordításai ellentételezésére visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatást, ideértve az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenysége keretében megvalósuló fejlesztés céljára kapott támogatást is,
- d) az a)-c) pont hatálya alá nem tartozó, az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységéhez kapott adományt,
- e) az alapcél szerinti (közhasznú tevékenysége) keretében nyújtott szolgáltatás, teljesített termékértékesítés bevételeit, ideértve különösen
 - ea) a kizárólag az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékét, valamint
 - eb) a részben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékéből a dolog, illetve a jog korábbi alapcél szerinti (közhasznú) használatával arányos részt,

⁴² Tao. tv. 9.§ (2) bekezdés f) pontja és (3) bekezdés c) és d) pontjai

⁴³ Ectv. 20. § (1) bekezdés

- f) az a)-e) pont hatálya alá nem tartozó, gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő tevékenysége révén megszerzett bevételt, így különösen
- fa) a pénzeszköz betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe történő elhelyezése révén megszerzett (elért) kamatot, osztalékot, árfolyamnyereséget és más bevételt,
 - fb) az ingatlan megszerzése, használatának átengedése és átruházása [ingatlan-hasznosítás] révén megszerzett bevételt.

Ez utóbbi jogcímhez (ingatlan-hasznosítás) kapcsolódóan lényeges, hogy ingatlanoknak minősül – a Tao. tv. önálló fogalmi meghatározása⁴⁴ szerint – a föld és a földdel alkotórészi kapcsolatban álló minden dolog.

2. Kedvezmények

A Tao. tv. a kedvezmény rendszerében külön kezeli a besorolást nem kért, vagy nem nyert szervezeteket, továbbá eltérő számítási mód szerint határozza meg a vállalkozási tevékenység kedvezményezett mértékét (az adómentességet) annak függvényében, hogy az adott szervezet az adóévben ingatlan-hasznosítás címén realizál-e jövedelmet, vagy sem. A Tao. tv. szabályrendszere másoldalról a támogató részére attól függően biztosít kisebb, illetve nagyobb mértékű kedvezményt, hogy a közhasznú szervezetnek tartós adományozási szerződés keretében nyújtja-e támogatását.

A támogatásokon belül – a hozzá kapcsolódó kedvezmények érdekében – meg kell különböztetni az adománynak minősülő, illetve nem minősülő támogatásokat.

Adománynak minősül⁴⁵:

- a közhasznú szervezet részére az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatására,
- az adóévben visszafizetési kötelezettség nélkül adott támogatás, juttatás, térítés nélkül átadott eszköz könyv szerinti értéke, térítés nélkül nyújtott szolgáltatás bekerülési értéke,
- feltéve, hogy az nem jelent a Tao. tv-ben meghatározottakon túl vagyoni előnyt az adományozónak, az adományozó tagjának (részvényesének), vezető tisztségviselőjének, felügyelő bizottsága vagy igazgatósága tagjának, könyvvizsgálójának, illetve ezen személyek vagy a magánszemély tag (részvényes) közeli hozzátartozójának azzal, hogy nem minősül vagyoni előnynek az adományozó nevére, tevékenységére történő utalás.

Adománynak minősülő támogatást tehát – a fenti feltételekre figyelemmel – csak közhasznú szervezet fogadhat (nem közhasznú szervezet, akkor sem, ha civil szervezet – adójogi értelemben – adományban nem részesülhet, adomány-igazolást nem állíthat ki a támogató felé).

Adomány-igazolás

A kapott adományokról a közhasznú szervezet által a támogató részére kiállítandó igazolás kötelező tartalmi kellékeit a Tao. tv. 7. § (7) bekezdése rögzíti. E szerint az igazolásnak tartalmaznia kell:

- mindkét fél (a kiállító és a támogató) azonosító adatait, így a nevét, a székhelyét, az adószámát,

⁴⁴ Tao. tv. 4. § 18. pont

⁴⁵ Tao. tv. 4. § 1/a. pont

- az adomány összegét,
- a támogatott célt.

Az igazolást a támogatás-nyújtás időpontjában, de legkésőbb az adóév végéig kell a támogató rendelkezésére bocsátani.

2.1. A közhasznú szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú szervezetnek nem kell az adót megfizetnie, ha a Tao. tv. által kedvezményezett bevétele nem haladja meg az **összes bevételének a 15 százalékát**⁴⁶.

Ez a kedvezményezett bevételi mérték attól függően kerülhet meghatározásra, hogy a közhasznú szervezet az adóévben végez-e ingatlan-hasznosítási tevékenységet.

Nem kell ugyanis az adóévben **társasági adót fizetnie** a közhasznú szervezetnek,

- ha a vállalkozási tevékenységének a bevétele nem haladja meg az összes bevételének a 15 százalékát, illetve,
- ha végez ingatlan-hasznosítási tevékenységet is, akkor az abból származó – egyébként alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység – bevételeként elszámolt összeget a vállalkozási tevékenységből származó bevétele részének tekintve⁴⁷, az így számított együttes bevétel nem haladja meg az összes bevételének a 15 százalékát.

Az – előzőek szerinti – adómentes mérték meghaladása esetén a szervezetnél a kedvezményezett mérték túllépésével arányosan számított adóalap után kell az adót megállapítani. E mellett a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás ugyanilyen arányával meg kell növelni a vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményét, ha az adott adóév december 31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása nem áll fenn. Ha az adóév utolsó napján a szervezetnek az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, úgy a kapott támogatások teljes összege növelő tétel.

Amennyiben tehát a közhasznú civil szervezet az adóévi kedvezményezett mértéket (15%) túllépi, akkor a **túllépés aránya** a következő hányados alapján határozható meg (a számítást két tizedesjegy pontossággal kell elvégezni)⁴⁸:

A) Ingatlannal nem rendelkező szervezet esetében:

$$\frac{VB - \sum B \ 15\%}{VB}$$

B) Ingatlannal rendelkező szervezet esetében:

$$\frac{(VB + IB) - \sum B \ 15\%}{VB + IB}$$

⁴⁶ Tao. tv. 9. § (7) bekezdés első fordulata

⁴⁷ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

⁴⁸ Tao. tv. 9. § (7) bekezdés

ahol:

VB = vállalkozási tevékenység bevétele

IB = ingatlan megszerzése, használatának átengedése, átruházása alapján elszámolt közhasznú tevékenység bevétele

$\Sigma\mathbf{B}$ = összes bevétel

1. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **közhasznú alapítvány** 2016. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tétel csak a kapott adomány miatt merül fel, illetve érvényesíti a besorolt szervezeteket megillető „célzott” kedvezményt⁴⁹; adóévi adatai a következők:

- vállalkozási tevékenység bevétele: 400 E Ft
- vállalkozási tevékenység költsége: 170 E Ft
- adózás előtti eredmény: 230 E Ft
- közhasznú tevékenység bevétele: 800 E Ft, ebből kapott adomány 100 E Ft
- összes bevétel: 1.200 E Ft

Kedvezményezett mérték: $1.200 \text{ E} \times 15\% = 180 \text{ E Ft}$, és $400 \text{ E} > 180 \text{ E}$

Túllépés aránya: $(400 \text{ E} - 180 \text{ E}) 220 \text{ E} : 400 \text{ E} \times 100 = 55\%$

Adományra számított korrekció: $(100 \text{ E} \times 55\%) 55 \text{ E Ft}$

Végleges (korrigált) adóalap: $(230 \text{ E} + 55 \text{ E} - 46 \text{ E}^{50}) 239 \text{ E} \times 55\% = 131.450 \text{ Ft}$

Fizetendő társasági adó: $131.450 \times 10\% \sim \mathbf{13 \text{ E Ft}}$.

A társasági adó mértéke a pozitív adóalap 500 millió forintjáig 10%, az e feletti részre 19%.

2. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – **közhasznú jogállású**, december 31-én adótartozással nem rendelkező **egyesület** 2016. adóévi fizetendő társasági adóját, ha

- a vállalkozási tevékenységből (reklám) származó bevétele: 20 000 E Ft,
- a közhasznú tevékenységből származó bevétele: 80 000 E Ft,
- a kapott adomány összege: 10 000 E Ft,
- az ingatlan-hasznosításból származó (közhasznú) bevétele: 30 000 E Ft,
- az ingatlan-hasznosítással kapcsolatban felmerült költségei: 9 800 E Ft (az értékcsökkenés 1 600 E Ft összegével együtt),
- a vállalkozási tevékenység (reklám) költsége: 4 000 E Ft,
- az ingatlannal kapcsolatban elszámolt adóévi Szt. szerinti értékcsökkenéssel azonos a Tao. tv. szerinti értékcsökkenési leírás: 1 600 E Ft.

Megnevezés	Értékek E Ft-ban
Vállalkozási tevékenység bevétele	20 000
Vállalkozási tevékenység költsége	4 000
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	16 000

⁴⁹ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés b) pont

⁵⁰ Célzott kedvezmény: csökkentő tétel a vállalkozási tevékenység adózás előtti nyereségének 20%-a

Közhasznú tevékenység bevétele	80 000
- ebből: ingatlan-hasznosítás bevétele	30 000
kapott adomány	10 000
egyéb	40 000
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	100 000
Kedvezményezett bevételi mérték (100 000 E x 15%)	15 000
Vállalkozási bevétel – arány számításához – megnövelt összege	50 000
Túllépés aránya: (50 000 E – 15 000 E)/50 000 E	70%
Adomány miatti korrekció: 10 000 E x 70%	7 000
Számított adóalap (16 000 E – 3 200 E ⁵¹ + 1 600 E ⁵² – 1 600 E ⁵³ + 30 000 E ⁵⁴ – 9 800 E ⁵⁵ + 7 000 E)	40 000
Végleges adóalap (40 000 E x 70%)	28 000
Fizetendő társasági adó (10%)	2 800

Így járhat el azon közhasznú szervezet is, amelynél a példa szerinti adatok a 2015. évre vonatkoznak, s a 2015. adóévi adókötelezettségére az új szabályok alkalmazását választja⁵⁶.

2.2. A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetnek nem kell az adót megfizetnie, ha a Tao. tv. által biztosított adómentes értékhatárt⁵⁷ nem lépi túl. Ezen értékhatár attól függően kerülhet meghatározásra, hogy a szervezet az adóévben végez-e ingatlan-hasznosítási tevékenységet.

A közhasznú szervezetnek nem minősülő nonprofit szervezetnek – kivéve az országos érdekképviselői szervezetet – ugyanis az adóévben **nem kell társasági adót fizetnie**,

- ha – a gazdálkodására vonatkozó külön jogszabály⁵⁸ előírása szerint és a Tao. tv. 6. számú mellékletében foglaltakat figyelembe véve nyilvántartott – vállalkozási tevékenységéből elért bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát;
- ha – a gazdálkodására vonatkozó külön jogszabályok előírása szerint és a 9. § (1a)-(1b) bekezdésében, továbbá a 6. számú mellékletben foglaltakat figyelembe véve nyilvántartott – vállalkozási tevékenységből származó, az ingatlan-hasznosítás bevételeivel⁵⁹ növelt

⁵¹ Célzott kedvezmény

⁵² Tao. tv. 9. § (3) bekezdés d) pont

⁵³ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont első fordulata

⁵⁴ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

⁵⁵ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont második fordulata

⁵⁶ Tao. tv. 29/A. § (14) bekezdés

⁵⁷ Tao. tv. 20. § (1) bekezdés a) pont

⁵⁸ 350-es rendelet

⁵⁹ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont

bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát

Amennyiben a közhasznú besorolással nem rendelkező szervezet az adóévi adómentes értékhatárt túllépi, akkor a vállalkozási tevékenység teljes adóalapja után számított adófizetési kötelezettség terheli.

E szervezetek az adóalapjukat az általános szabályok szerint állapítják meg, azzal, hogy ha a szervezetnek az adóév utolsó napján az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, akkor – a közhasznú szervezetekre előírtakkal azonosan – meg kell növelnie a vállalkozási tevékenysége adózás előtti eredményét a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás teljes összegével⁶⁰.

3. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **nem közhasznú egyesület** 2016. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tételek nem merülnek fel (az adóalap az adózás előtti eredménnyel azonos); adatai a következők:

- vállalkozási tevékenység bevétele: 400 E Ft
- vállalkozási tevékenység költsége: 170 E Ft
- adózás előtti eredmény: 230 E Ft

- cél szerinti tevékenység bevétele: 800 E Ft, ebből kapott támogatás 100 E Ft
- összes bevétel: 1.200 E Ft

Tekintve, hogy az egyesület vállalkozási tevékenységének a bevétele meghaladja az összes bevételének a 10 százalékát, (400 E > 120 E), ezért adófizetési kötelezettsége áll fenn a vállalkozási tevékenysége pozitív adóalapjának első forintjától (nem csak az adómentes értékhatár túllépésével arányosan).

Fizetendő társasági adó: $230 \text{ E} \times 10\% = 23 \text{ E Ft}$.

Ha ennek a szervezetnek 2016.12.31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál lenne nyilvántartott **adótartozása**, akkor – a kapott támogatás miatti növelő tétel alkalmazása következtében – **fizetendő társasági adója** $(230 \text{ E} + 100 \text{ E}) \times 10\% = 33 \text{ E Ft}$ lenne.

4. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – **nem közhasznú jogállású**, december 31-én adótartozással nem rendelkező **alapítvány** 2016. adóévi fizetendő társasági adóját, ha az adatai a 2. Példa szerintiék.

Megnevezés	Értékek E Ft-ban
Vállalkozási tevékenység bevétele	20 000
Vállalkozási tevékenység költsége	4 000
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	16 000

⁶⁰ Tao. tv. 9. § (3) bekezdés b) pont ba) alpont

Alapcél szerinti tevékenység bevétele	80 000
- ebből: ingatlan-hasznosítás bevétele	30 000
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	100 000
Vállalkozási bevétel – adómentesség számításához – megnövelt összege	50 000
Adómentes értékhatár (100 000 x 10%) 10 000 E; de 50 000 E > 10 000 E	nem adómentes
Adóalap (16 000 E + 1 600 E – 1 600 E + 30 000 E – 9 800 E)	36 200
Fizetendő társasági adó (10%)	3 620

Így járhat el azon szervezet is, amelynél a példa szerinti adatok a 2015. évre vonatkoznak, s a 2015. adóévi adókötelezettségére az új szabályok alkalmazását választja.

2.3. A támogatót megillető kedvezmények

2.3.1. Az adományozó kedvezménye

Nem kell megnövelni⁶¹ az adományozó adózás előtti eredményét az **adomány címen** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha az adózó rendelkezik a közhasznú szervezet, az egyház, a közérdekű kötelezettségvállalás szervezője által az adóalap megállapítása céljából kiállított **igazolással**, amely tartalmazza a kiállító és az adózó megnevezését, székhelyét, adószámát, az adomány összegét és a támogatott célt.

Csökkenteni⁶² az adományozó adózás előtti eredményét az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatásaként nyújtott adomány értékének

- **20 százaléka** közhasznú szervezet támogatása esetén,
- **40 százaléka** tartós adományozási szerződés esetén,

de együttesen legfeljebb az adózás előtti eredmény összege.

A társasági adóalany támogatót kizárólag a fent leírt esetekben és módon illeti meg kedvezmény. Így például, ha egy cég egyház részére nyújt adományt, annak összegével – igazolás birtokában – nem kell megnövelnie, de nem is csökkentheti az adózás előtti eredményét (az adományt fogadó egyház nem lehet közhasznú szervezet). Ha pedig nem társasági adóalany támogatóról van szó, például magánszemély, egyéni vállalkozó nyújt támogatást, úgy adózásban érvényesíthető kedvezményre nem jogosult.

Tartós adományozás⁶³: a civil szervezet és az adományozó által írásban kötött szerződés alapján nyújtott pénzbeli támogatás, ha a szerződésben az adományozó arra vállal kötelezettséget, hogy az adományt a szerződéskötés (szerződésmódosítás) évében, és az azt követő legalább három évben, évente legalább egy alkalommal – azonos vagy növekvő

⁶¹ Tao. tv. 3. számú melléklet B/17. pont

⁶² Tao. tv. 7. § (1) bekezdés z) pont

⁶³ Ectv. 2. § 27. pont

összegeben – ellenszolgáltatás nélkül adja, azzal hogy nem számít ellenszolgáltatásnak, ha a közhasznú szervezet a közhasznú szolgáltatása nyújtása keretében utal az adományozó nevére, tevékenységére.

2.3.2. Adományozónak nem minősülő támogató kedvezménye

Akkor nem kell megnövelni⁶⁴ az adózó – például egy cég támogató – adózás előtti eredményét, az általa az adóévben **nem adomány céljából** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás, átvállalt kötelezettség) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha

- a juttatás nem külföldi személy részére történik, és
- az adózó rendelkezik a juttatásban részesülő (például nem közhasznú alapítvány) **nyilatkozatával**, amely szerint a juttatás adóévében az eredménye a juttatás következtében elszámolt bevétel nélkül számítva nem lesz negatív, amelyet a beszámoló elkészítését követően **nyilatkozat útján** igazol.

Nem kell az előzőek szerinti feltételre (két nyilatkozat meglétére) figyelemmel lenni a **közhasznú szervezet támogató** esetében⁶⁵. Ha ugyanis közhasznú szervezet – például közhasznú alapítvány – ad támogatást bármely személynek – például egy másik alapítványnak, vagy akár egy cégnek –, akkor a nyújtott támogatás ráfordításként elszámolt összege feltétel nélkül elismert az adóalapnál, nem kell annak összegével megnövelnie a vállalkozási tevékenységének az adózás előtti eredményét.

3. Az adóalap megállapításának további sajátos esetei

A civil szervezetnek és más nonprofit szervezetnek – ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeiket is – **nem kell alkalmazni** a jövedelem-(nyereség-) minimumra vonatkozó előírásokat.

A munkáltatói és munkavállalói érdekképviseleti szervezet – a Tao. tv. 4. § 25. pontja szerint – az az egyesületként bírósági nyilvántartásba vett szervezet vagy szervezetek szövetsége, amelynek az alapszabály szerinti főtevékenysége a munkáltatói/munkavállalói érdekképviselet, és tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak, valamint e szervezet azon tagszervezete, amely megyei, régiós vagy szakmai szövetségként működik. E szervezeteknél az adóalapjuk megállapítása során csökkentő tétel⁶⁶ a vállalkozási tevékenység adóévi adózás előtti nyereségének azon része, amelyet a szervezet az adóévben, vagy az adóévet követő adóévben a cél szerinti tevékenysége bevételét meghaladó költségei, ráfordításai fedezetére használ fel. A szervezet cél szerinti tevékenységét az alapító okirat, illetve az alapszabály nevesíti.

Az egyesületek közül az **országos érdekképviseleti szervezetek** – annak ellenére, hogy közhasznúsági besorolásra nem jogosultak – mégis adóalapjukat a közhasznú szervezetekre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával állapítják meg⁶⁷. Ezen országos érdekképviseleti szervezetek esetében további sajátosság, hogy az adóalapjuk megállapítása

⁶⁴ Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pont

⁶⁵ Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pontjában „a közhasznú szervezet kivételével” rendelkezés miatt

⁶⁶ Tao. tv. 9. § (2) bekezdés e) pont

⁶⁷ Tao. tv. 9. § (8) bekezdés

során figyelmen kívül hagyják a Tao. tv. 9. § (2) bekezdés d) és f) pontja, a (3) bekezdés b) pont bb) alpontja, és a (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti rendelkezéseket, vagyis – többek között – nem alkalmazzák az ingatlan-hasznosítás esetében előírt speciális korrekciós tételeket⁶⁸.

4. A társasági adó megfizetése, bevallása

Az adóévben kizárólag alap/közhasznú tevékenységet végző szervezeteknél társasági adó/előleg fizetés nem merülhet fel. A vállalkozási tevékenységet is folytató – ismertetett – szervezeteknek év közben társasági adóelőleget megállapítani, fizetni, bevallani nem kell; az éves társasági adót azonban – akkor is, ha annak összege nulla – be kell vallaniuk a 2016. évre rendszeresített társasági adóbevallásban és (fizetési kötelezettség esetén) meg kell fizetniük az adóévet követő év **(2017.) május 31-éig**.

III.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

Az Szja tv.⁶⁹ a nonprofit szervezetek vonatkozásában **speciális szabályokat az általuk nyújtott juttatások** tekintetében tartalmaz. A közhasznú szervezetek által foglalkoztatottak adókötelezettségére az általános rendelkezések az irányadók.

1. Általános szabályok

A szervezetek által foglalkoztatott magánszemélyek adókötelezettségét annak függvényében kell meghatározni, hogy milyen jogviszony keretében kerül sor a foglalkoztatásukra.

A szervezettel munkaviszonyban állók adókötelezettségét az Szja tv. nem önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó 24-27. §-aiban meghatározottaknak megfelelően kell megállapítani.

Amennyiben viszont megbízási jogviszony keretein belül végez tevékenységet a magánszemély a szervezetnél, úgy az ebből származó jövedelme az Szja tv. önálló tevékenységre vonatkozó (16-20.§) szabályai szerint válik adókötelessé.

A jogszabály által választott vagy kijelölt tisztségviselő tevékenysége az Szja tv. alkalmazásában nem önálló tevékenységnek minősül, adókötelezettségére a 24-27. §-okban foglaltak az irányadók.

A munkáltatónak (kifizetőnek) az összevonás alá eső jövedelmek után teljesítendő adóelőleg-megállapítási, bevallási valamint megfizetési kötelezettségének az Szja tv. 46-49. §-aiban előírtak szerint kell eleget tennie.

Az önálló tevékenységre vonatkozó adózási szabályokról bővebb információt tartalmaz a **2. számú információs füzet**.

⁶⁸ Tao. tv. 9. § (10a) bekezdés

⁶⁹ A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

2. Speciális rendelkezések

2.1. Bevételek nem minősülő szolgáltatás⁷⁰

Az a szolgáltatás, amelyet a vállalkozási tevékenységet nem folytató **egyesület, köztestület** a magánszemély által fizetett tagdíjára, hozzájárulására, felajánlására tekintettel – az egyesület, köztestület alapszabálya alapján, a cél szerinti tevékenységével összefüggésben, a rendeltetészerű joggyakorlás keretében – nyújt, **nem minősül bevételnek** az abban részesülő magánszemélynél.

2.2. Nonprofit szervezetek által adómentesen nyújtható juttatások⁷¹

Az Szja tv. 1. számú mellékletének 3. pontja alatt kerültek felsorolásra a közcélú juttatások körében adómentes jogcímek. E körben határozza meg a jogalkotó, hogy mely feltételek fennállása esetén, mely szervezetek és kiknek teljesíthetnek adómentesen kifizetést (juttatást).

Adómentes többek között a közhasznú alapítvány, közalapítvány által – alapszabályban rögzített közhasznú céljával összhangban – a magánszemély részére kifizetett azon összeg,

- amelyet az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra, külföldi tanulmányútra (ösztöndíj címén),
- szociálisan rászoruló részére szociális segély címen,
- diák- és szabadidősport résztvevőjének alkalmanként legfeljebb az 500 forintot meg nem haladóan folyósítanak⁷².

A közérdekű kötelezettségvállalásból, a közhasznú egyesületből, alapítványból, közalapítványból a közhasznú cél szerint címzett magánszemélynek **nem pénzben adott juttatás értéke** is mentes az adó alól (kivéve a béren kívüli juttatásnak minősülő juttatásokat). Ugyanakkor **pénzben történő juttatás esetén** legfeljebb a **minimálbér 50 százalékát meg nem haladó** összegben havonta adott támogatás tekinthető adómentesnek.

Az itt említett adómentes juttatások példálózó jellegűek, valamennyi adómentes jogcím az Szja tv. hivatkozott mellékletének 3. pontja alatt található.

Fontos kiemelni azonban azt, hogy a törvény nem preferálja adómentes kifizetésként azt a juttatást,

- a) amelynek címzettje az alapító, az adományozó, a támogató – kivéve az orvosi javaslat alapján fogyatékossgával, gyógyításával összefüggő termék, szolgáltatás formájában nem pénzben megszerzett bevételt,
- b) amelyet a kifizetővel munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban, vagy más a Ptk. szerinti olyan szerződéses jogviszonyban álló magánszemély kap, amelynek alapján a kifizetés (juttatás) a magánszemélyt
 - ba) az általa végzett tevékenység mennyiségi és/vagy minőségi jellemzőire tekintettel,
 - bb) termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának ellenértékeként,
 - bc) jog alapításának, joggyakorlás átengedésének, jogról való lemondásnak ellenértékeként

⁷⁰ Szja tv. 7. § (1) bekezdés d) pont

⁷¹ Szja tv. 1. számú melléklet 3. pont

⁷² Szja tv. 1. számú melléklet 3.1. pont

illeti meg⁷³.

3. Reprezentáció⁷⁴, üzleti ajándék⁷⁵

Egyedi rendelkezést tartalmaz az Szja tv. az egyesület, köztestület, egyházi jogi személy, alapítvány (ideértve a közalapítványt is) által juttatott reprezentáció és üzleti ajándék esetére.

Az említett szervezetek által az adóévben nyújtott reprezentáció és üzleti ajándék együttes értékéből **mentes az adó alól** a jövedelem azon része, amely a közhasznú, illetve cél szerinti tevékenysége érdekében felmerült, az adóévre vonatkozó beszámolóban kimutatott összes ráfordítás 10 százalékát, de legfeljebb az adóévre elszámolt éves összes bevétele 10 százalékát nem haladja meg. Az üzleti ajándékok közül csak azok vehetők figyelembe, amelyeknek az egyedi értéke a minimálbér 25 százalékát nem haladja meg.⁷⁶

Ezen rendelkezés hatálya alá tartozó szervezeteknek az adókötelezettség alá eső érték után az adóévre elszámolt éves összes bevétel megállapítására előírt időpontot követően, az elszámolt éves összes bevétel megállapítása hónapjának kötelezettségeként kell teljesíteniük a bevallási és adófizetési kötelezettségüket⁷⁷.

4. Rendelkezés az adó 1 százalékáról⁷⁸

A magánszemély az Szftv.⁷⁹-ben rögzített mértékben és ott megjelölt kedvezményezettek javára rendelkezhet a befizetett adójának egy-egy százalékáról.

Külön-külön lehet rendelkezni a befizetett adó 1 százalékáról az Szftv. 4. §-ában meghatározott „nonprofit kedvezményezettek”, másik 1 százalékáról pedig az Szftv. 4/A. §-ában meghatározott „egyházi kedvezményezettek” közül kiválasztott kedvezményezett javára. Arról, hogy miként lehet a személyi jövedelemadó egy százalékáról rendelkezni, valamint hogyan lehet abból kedvezményezettként részesülni, részletes tájékoztatás olvasható a **25. és 26. számú információs füzetben**.

IV.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény

1. A nonprofit szervezetek általános forgalmi adó alanyisága

Az egyesületek, a köztestületek és a (köz)alapítványok az Áfa tv.⁸⁰ általános szabályai alapján az alábbiak szerint válhatnak az általános forgalmi adó alanyává.

Az egyesületek, a köztestületek és a (köz)alapítványok, mint jogképes szervezetek abban az esetben minősülnek az általános forgalmi adó alanyának, ha saját nevük alatt gazdasági tevékenységet folytatnak, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére⁸¹.

⁷³ Szja tv. 1. számú melléklet 3.4. pont

⁷⁴ Szja tv. 3. § 26. pont

⁷⁵ Szja tv. 3. § 27. pont

⁷⁶ Szja tv. 70. § (2a) bekezdés

⁷⁷ Szja tv. 69. § (5) bekezdés b) pont

⁷⁸ Szja tv. 45. §

⁷⁹ A személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásról szóló 1996. évi CXXXVI. törvény

⁸⁰ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény

Gazdasági tevékenységnek minősül a szervezetek által üzletszerűen, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel folytatott tevékenység, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és azt a nonprofit szervezetek független formában – azaz a saját nevükben, illetve nevük alatt – végzik⁸².

A nonprofit szervezetek közül a köztisztviselőkénél merülhet fel, hogy Magyarország Alaptörvénye által, illetőleg az annak felhatalmazása alapján megalkotott jogszabály alapján közhatalom gyakorlására jogosított szervezetként közhatalmi tevékenységet – jellemzően közigazgatási jogalkalmazási tevékenységet – látnak el. A közhatalmi tevékenység nem gazdasági tevékenység és nem eredményez adóalanyiságot⁸³.

Gazdasági tevékenységnek minősül és adóalanyiságot eredményez a szervezetek számára az is, ha egyébként nem-adóalanyi minőségben eljárva

- belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott új közlekedési eszközt értékesítenek belföldön kívülre, de – beszerző nevére szóló rendeltetéssel – a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző, vagy – bármelyikük javára – más végzi⁸⁴;
- sorozat jelleggel értékesítenek építési telket (telekrészt), vagy olyan beépített ingatlant (ingatlanrészt) az ahhoz tartozó földrészlettel, amelynek első rendeltetésszerű használatba vétele még nem történt meg, vagy az első rendeltetésszerű használatba vétele már megtörtént, de az arra jogosító hatósági engedély jogerőre emelkedése vagy használatbevitel tudomásulvételi eljárás esetén a használatba vétel hallgatással történő tudomásul vétele és az értékesítés között még nem telt el két év⁸⁵.

Az új közlekedési eszköz Közösség más tagállamába történő értékesítése és az egyes ingatlanok sorozatjelleggel történő értékesítése tehát mindenképpen áfa adóalanyiságot eredményez a nonprofit szervezetek számára, akkor is, ha egyébként nem minősülnek adóalanyoknak.

Az Áfa tv. a nonprofit szervezetekre vonatkozóan az általános forgalmi adó alanyiság keletkezése mellett, az egyes adókötelezettségek (pl.: adómegállapítás, adófizetés, bizonylatolás), valamint a különös adózási módok választása tekintetében sem tartalmaz különös rendelkezéseket, ezért e szervezetek esetében a fenti tárgykörökben az Áfa tv. általános szabályait kell irányadónak tekinteni. Ez utóbbi szabályok a **14-es számú információs füzetben**⁸⁶ kerültek ismertetésre.

Az előzőekre tekintettel a nonprofit szervezeteknek, mint áfa alanyoknak az Áfa tv. általános szabályait alkalmazó adóalanyokéval megegyező, a 14-es számú információs füzetben kifejtett alapvető kötelezettségeiről ehelyütt nem teszünk említést.

⁸¹ Áfa tv. 5. § (1) bekezdés

⁸² Áfa tv. 6. § (1) bekezdés

⁸³ Áfa tv. 7. § (1) bekezdés

⁸⁴ Áfa tv. 6. § (4) bekezdés a) pont

⁸⁵ Áfa tv. 6. § (4) bekezdés b), ba), bb) pont

⁸⁶ „A tevékenységet kezdő adóalany általános forgalmi adó kötelezettségének alapvető szabályai” c.

Az általános forgalmi adó kötelezettség bejelentését az Art. szabályozza, emellett az áfa alanyoknak az Art. előírásait az áfa bevallási kötelezettség teljesítése során (bevallási gyakoriság meghatározása) is figyelembe kell venniük.

Az Art. az áfa kötelezettség bejelentése és az áfa bevallás kapcsán a nonprofit szervezetekről külön nem rendelkezik. A fenti kötelezettségeket szintén a 14-es számú információs füzet tartalmazza. Emellett az áfa kötelezettség bejelentésére vonatkozóan az **1-es számú információs füzet**⁸⁷ is részletes tudnivalókat tartalmaz.

Az Áfa tv. nem csupán az adóalany nonprofit szervezetek, hanem a fentiekben leírtak alapján áfa alanyok nem minősülő – az Áfa tv. alkalmazása szempontjából nem adóalany jogi személynek tekinthető – nonprofit szervezetekre vonatkozóan is tartalmaz rendelkezéseket, vagyis az utóbbi nem áfa alany jogi személy szervezeteknek is keletkezhet adókötelezettsége az Áfa tv. alapján.

A továbbiakban az Áfa tv. azon rendelkezései kerülnek ismertetésre, amelyeknek alkalmazása kifejezetten a nonprofit szervezetek által áfa alanyként és nem adóalany jogi személyként végzett sajátos (jellemzően nonprofit, illetve karitatív) tevékenység kapcsán merülhet fel.

2. Az áfa alany nonprofit szervezetek

Az áfa alany nonprofit szervezetek esetében általános forgalmi adó kötelezettség alá esik az általuk adóalanyi minőségben belföldön és ellenérték fejében teljesített – az Áfa tv. szabályai szerint belföldön teljesítettnek minősülő – termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás, a Közösségen belüli egyes, belföldön és ellenérték fejében teljesített termékbeszerzés valamint a termékimport. Az általános forgalmi adózás rendszerében e szervezetek, mint áfa alanyok a termékekhez vagy a szolgáltatásokhoz saját maguk által hozzáadott érték után adóznak és főszabály szerint az általuk teljesített ügyletek áfát is tartalmazó ellenértékében beszedett áfa összegéből a beszerzéseiket terhelő előzetesen felszámított adót levonhatják.

Az áfa alany nonprofit szervezetek tevékenységük megkezdésnek bejelentésével egyidejűleg többek között arról is nyilatkoznak, hogy az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannal kereskedelmi kapcsolatot kívánnak létesíteni⁸⁸. Kereskedelmi kapcsolatnak minősül a termékbeszerzés és értékesítés – az Áfa tv. szerinti adómentes termékimportot megalapozó Közösségen belüli adómentes termékértékesítést is ideértve –, valamint a szolgáltatásnyújtás és szolgáltatás-igénybevétel⁸⁹. A fenti nyilatkozat alapján az adóhatóság az áfa alany nonprofit szervezetek részére közösségi adószámot állapít meg. Az közösségi adószám igénylésére és megállapítására vonatkozóan a **27-es számú információs füzet**⁹⁰ részletes tudnivalókat tartalmaz.

Az áfa alany nonprofit szervezetek tevékenységével összefüggésben az Áfa tv. alábbi rendelkezéseit kell kiemelni.

a) A nonprofit szervezetek tevékenységéhez kapcsolódó adómentesség

⁸⁷ „Az adóhatósághoz történő bejelentkezés alapvető szabályai” c.

⁸⁸ Art. 22. § (1) bekezdés e) pont

⁸⁹ Art. 178. § 34. pont

⁹⁰ „Tájékoztató a közösségi adószámról” c.

A nonprofit szervezetek, mint áfa alanyok részéről leginkább azoknak az Áfa tv. „Adó alóli mentesség” című VI. fejezetének „Az adó alóli mentesség a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel” alcíme alatti 85. §-ában foglalt szabályoknak az alkalmazása merül fel, amelyek kifejezetten e szervezetekre vonatkozóan kerültek megfogalmazásra. Emellett természetesen a nonprofit szervezetek végezhetnek olyan tevékenységet is, amely az Áfa tv. más rendelkezése alapján, illetve egyéb okból minősül adómentesnek [pl.: a 86. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ingatlan-bérbeadás].

A kifejezetten a nonprofit szervezeteket, illetve azok tevékenységét érintő adómentességek két csoportra bonthatók. Az első csoportba azok az Áfa tv. 85. § (1) bekezdésének b), f), g) h), i), m) és n) pontja szerinti adómentes ügyletek tartoznak, amelyeket e szervezetek közszolgáltatói minőségben⁹¹ teljesítenek, a másik csoportba pedig a 85. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ügyletek sorolhatók.

Az Áfa tv. 85. §-ának alkalmazásában közszolgáltatónak minősül többek között:

- az egyesület, a szövetség, a civil társaság, a köztisztviselő, az országos sportági szakszövetség az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt tevékenységük tekintetében, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt tevékenysége tekintetében⁹²;
- az alapítvány és a közalapítvány az alapító okiratban megjelölt tevékenységük tekintetében, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt tevékenysége tekintetében⁹³;
- az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény szerint közhasznú szervezetként nyilvántartásba vett nonprofit szervezet az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt közhasznú tevékenysége tekintetében⁹⁴;

A közszolgáltatónak minősülő nonprofit szervezetek által közszolgáltatói minőségben teljesített adómentes ügyletek körébe az alábbi termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások tartoznak:

- humán-egészségügyi ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó sérült- vagy betegápolás és sérült- vagy betegszállítás, valamint az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés⁹⁵;
- szociális ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés⁹⁶;
- gyermek- és ifjúságvédelem keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés⁹⁷;

⁹¹ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés

⁹² Áfa tv. 85. § (4) bekezdés b) pont

⁹³ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés d) pont

⁹⁴ Áfa tv. 85. § (4) bekezdés f) pont

⁹⁵ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés b) pont

⁹⁶ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés f) pont

⁹⁷ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés g) pont

- bölcsődei ellátás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés⁹⁸;
- köz- és felsőoktatás, továbbá az Áfa tv. 85. § (2) bekezdésben meghatározott egyéb oktatás keretében teljesített szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó óvodai, diákotthoni és kollégiumi ellátás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg –, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés⁹⁹;
- sportolással, testedzéssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtás olyan természetes személy részére, aki azt sportolása, testedzése érdekében veszi igénybe, vagy olyan egyéb személy, szervezet részére, amely azt természetes személy javára történő közvetlen biztosítása érdekében veszi igénybe, kivéve az uszoda- és strandfürdő-szolgáltatást, a sportesemény megtekintését, valamint a sportolást, testedzést szolgáló ingatlan (ingatlanrész) bérbeadását¹⁰⁰;
- népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termékek kiállításának, vásárának és bemutatójának szervezése, rendezése és az ahhoz szorosan kapcsolódó, jogszabály által meghatározott minősítés szerint zsűriszámmal ellátott, egyedi vagy meghatározott példányszámban, nem ipari gyártástechnológiával előállított népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termék értékesítése¹⁰¹.

A nonprofit szervezetek által teljesített adómentes ügyletek másik csoportját azok a bírósági vagy más hatósági nyilvántartásba bejegyzett, alapszabállyal (alapító okirattal) és tagsággal rendelkező, alapszabályuk (alapító okiratuk) szerint és ténylegesen is nyereségszerzésre nem törekvő személyek, szervezetek által a tagjaik részére teljesített szolgáltatásnyújtások és az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítések alkotják

- amelyeknek kizárólagos vagyoni fedezete az alapszabállyal összhangban meghatározott, minden tagra kötelező tagsági díj, egyéb hozzájárulás, a kapott államháztartási támogatás és egyéb adomány, valamint a saját tevékenységből származó nyereség, amely a Tao tv. szerint az adózás előtti eredményt csökkenti, és
- amelyek a közös érdekeknek megfelelően társadalmi, politikai, munkavállalói vagy munkáltatói, illetőleg egyéb, szakmai érdekeket képviselő vagy azt védő, vallási vagy más lelkiismereti, hazafias, humanitárius, karitatív és hagyományörző célokat szolgálnak¹⁰².

A fentiekben ismertetett adómentes ügyletekkel összefüggésben tehát a nonprofit szervezeteknek adófizetési kötelezettsége nem keletkezik, ugyanakkor az Áfa tv. 120. §-a értelmében azok kapcsán adólevonási jogot sem gyakorolhatnak, továbbá a kérdéses ügyletekről a 165. § (1) bekezdésének a) pontja alapján számlát sem kell kibocsátaniuk, feltéve, hogy gondoskodnak olyan, az ügyletek teljesítését tanúsító okiratok kibocsátásáról, amelyek az Szt. rendelkezései szerint számviteli bizonylatnak minősülnek.

⁹⁸ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés h) pont

⁹⁹ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés i) pont

¹⁰⁰ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés m), ma), mb) pont

¹⁰¹ Áfa tv. 85. § (1) bekezdés n) pont

¹⁰² Áfa tv. 85. § (1) bekezdés l), la), lb) pont

Abban az esetben, ha a nonprofit szervezetek kizárólag az Áfa tv. 85. § (1) bekezdése, a 86. § (1) bekezdése vagy a 87. §-a szerint adómentes termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást végeznek, vagy az Áfa tv. XIII. fejezete szerint alanyi adómentességet választanak és

- az adott adómegállapítási időszakban nincs olyan önadózással megállapítandó fizetendő adója, amelyről ellenkező esetben az állami adóhatóságnak bevallást kell tenniük, illetve nincs az Art. szerinti összesítő nyilatkozat benyújtási kötelezettséget keletkeztető közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyletük, és
- adólevonásra nem jogosultak vagy adólevonásra jogosultak ugyan, de ugyanezen adómegállapítási időszakban adólevonási jogot nem gyakorolnak,

mentesülnek az adott adómegállapítási időszakra vonatkozóan az Art. szerinti bevallástételi kötelezettség alól.

b) Termék Közösségen belüli beszerzése

Az adóalany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén adókötelezettségük keletkezik többek között akkor, ha olyan terméket szereznek be, amelynek értékesítője olyan adóalanyként jár el, aki (amely) a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam azon joga szerinti adómentességben, amely tartalmában Héa-irányelv¹⁰³ 282-292. cikkeinek felel meg, és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik a 29. és 32. § alkalmazása alá¹⁰⁴.

A fenti ügyletek kapcsán az adóalany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén nem keletkezik adókötelezettsége, ha

- alanyi adómentességet választanak, vagy kizárólag olyan termékértékesítést és szolgáltatásnyújtást teljesítenek, amelyhez kapcsolódóan adólevonási jog nem illeti meg őket (pl.: a 85. § (1) bekezdése szerinti ügyleteket), valamint
- az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyöltett – összege nem haladja meg a 10 000 eurónak megfelelő pénzüsszeget, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült¹⁰⁵.

A fenti értékhatárba a Közösség azon tagállamaiban megtérített vagy megtérítendő ellenérték számít, amelyekben a termék a küldeménykénti feladásakor vagy a fuvarozás megkezdésekor volt¹⁰⁶.

Amennyiben a nonprofit szervezetek, mint áfa alanyok a fenti feltételeknek megfelelnek, úgy Közösségen belüli termékbeszerzés címén azon Közösségen belüli termékbeszerzésük folytán keletkezik adókötelezettségük, amelynek – adó nélkül számított – ellenértékével először meghaladják az értékhatárt¹⁰⁷.

A nonprofit szervezetek az értékhatár meghaladása nélkül is dönthetnek úgy, hogy az állami adóhatóságnak tett előzetes bejelentésük alapján a Közösségen belüli termékbeszerzésekre

¹⁰³ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv

¹⁰⁴ Áfa tv. 19. § a) pont

¹⁰⁵ Áfa tv. 20. § (1) bekezdés d), db) pont, (2) bekezdés

¹⁰⁶ Áfa tv. 20. § (3) bekezdés

¹⁰⁷ Áfa tv. 20. § (4) bekezdés

vonatkozóan az Áfa tv. 19. § a) pontját alkalmazva adókötelezettséget választanak és a választásuktól a választási jog gyakorlása évét követő második naptári év végéig nem térhetnek el¹⁰⁸.

Ha a nonprofit szervezet nem élt ugyan a fenti választási jogával, de közösségi adószámmal rendelkezik és azt a termék Közösségen belüli beszerzése kapcsán megadta a termék értékesítőjének, és az annak figyelembevételével járt el, akkor e szervezetet úgy kell tekinteni, mint aki (amely) erre az ügyletre, valamint az ezt követő összes olyan termék Közösségen belüli beszerzésére, amelyet részére az előzőekben említett ügylet teljesítésének évét követő második naptári év végéig teljesítenek a 19. § a) pontja alapján adókötelezettséget kíván alkalmazni¹⁰⁹.

Az adóalany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések, valamint az Áfa tv. általános szabályai szerint megítélendő közösségi vonatkozású ügyletek kapcsán a **29-es számú**¹¹⁰, valamint a **17. számú**¹¹¹ **információs füzet** további tudnivalókat tartalmaz.

3. A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek

Az Áfa tv. rendelkezései alapján azon nonprofit szervezeteknek is keletkezhet adókötelezettsége, amelyek az 1. pontban leírtak alapján nem tekinthetők az általános forgalmi adó alanyának, vagyis nem adóalany jogi személynek minősülnek. Ezeknek a szervezeteknek a tevékenységére az Áfa tv. nem adóalany jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

a) Termék Közösségen belüli beszerzése

Főszabály szerint a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek adókötelezettségük keletkezik termék belföldön és ellenérték fejében teljesített Közösségen belüli beszerzése címén abban az esetben, ha

- olyan terméket szereznek be, amelynek értékesítője olyan adóalanyként jár el, aki (amely) a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam azon joga szerinti adómentességben, amely tartalmában a Héa-irányelv 282-292. cikkeinek felel meg, és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik a 29. és 32. § alkalmazása alá¹¹²;
- új közlekedési eszközt szereznek be¹¹³;
- jövedéki terméket szereznek be, feltéve, hogy a beszerzés után jövedékiadó-fizetési kötelezettségük keletkezik¹¹⁴.

¹⁰⁸ Áfa tv. 20. § (5), (6) bekezdés

¹⁰⁹ Áfa tv. 20. § (7) bekezdés

¹¹⁰ „Az általános szabályok szerint adózó áfa-alanyoknak a Közösségen belüli termékbeszerzéseik, szolgáltatás-igénybevételük, termékértékesítéseik, szolgáltatásnyújtásaik után teljesítendő áfa-kötelezettségének legfontosabb szabályai” c.

¹¹¹ „A különleges adózói körnek az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalanyal létesített közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek áfa adózásának alapvető szabályai” c.

¹¹² Áfa tv. 19. § a) pont

¹¹³ Áfa tv. 19. § b) pont

¹¹⁴ Áfa tv. 19. § c) pont

Az elsőként megjelölt ügyletek kapcsán a nem a adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén nem keletkezik adókötelezettsége, ha esetükben az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyöltett – összege nem haladja meg a 10 000 eurónak megfelelő pénzüsszeget, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült, úgy e szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén nem keletkezik adófizetési kötelezettségük.

Az adóalany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések kapcsán a 2.b) pontban ismertetett, a 10 000 eurós értékhatárba tartozó ellenértékek meghatározására, a fenti értékhatár meghaladásával keletkező adókötelezettségre, az adókötelezettség választására, valamint a közösségi adószám megadására vonatkozó szabályokat a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzései tekintetében is alkalmazni kell.

Amennyiben a Közösségen belüli termékbeszerzés után egyébként adófizetésre kötelezett nem adóalany jogi személy nonprofit szervezet úgy szerez be terméket, hogy azt

- a Közösség területén kívül adja fel küldeményként vagy fuvarozza el és
- Magyarországon helyezi szabad forgalomba (azaz belföldön termékimportot teljesít),
- azonban a termék küldeménykénti megérkezése vagy a fuvarozás befejezése a Közösség más tagállamában van,

úgy a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezet, mint importáló a termék importja címén megfizetett adót visszatérítheti, feltéve, hogy igazolja, hogy abban a Közösségi tagállamában, ahol a termék a küldeménykénti megérkezésekor vagy a fuvarozás befejezésekor volt, megfizette az adót a termék Közösségen belüli beszerzése után e tagállam joga szerint.

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek kötelesek bejelenteni az állami adóhatóságnak, ha

- az adóévben általuk a Közösség más tagállamában beszerzett termék adó nélkül számított összesített ellenértéke a 10 000 eurót meghaladja. (Az adózó bejelentését azon termékbeszerzését megelőzően teljesíti, amelynek ellenértékével túllépi az értékhatárt.);
- a tárgyévet megelőző évben általuk a Közösség más tagállamában beszerzett termék adó nélkül számított összesített ellenértéke nem haladja meg a 10 000 eurót és a Közösségen belül beszerzett termékek utáni áfa fizetési kötelezettségüket a tárgyévben választásuk alapján belföldön kívánják teljesíteni, választásukat a tárgyévet megelőző adóév utolsó napjáig jelentik be az állami adóhatóságnak. (Amennyiben a tárgyévet megelőző évben nem volt Közösségen belüli beszerzésük, e választásukat a tárgyévre a tárgyévi első Közösségen belüli beszerzését megelőzően jelentik be.)¹¹⁵

Az adóhatóság a bejelentés alapján a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek részére közösségi adószámot állapít meg¹¹⁶.

Ha a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény hatálya alá tartozó termék

¹¹⁵ Art. 22. § (5), (6) bekezdés

¹¹⁶ Art. 22. § (7) bekezdés

közösségen belülről történő beszerzéseik miatt belföldön keletkezik általános forgalmiadó-fizetési kötelezettsége, a beszerzéseiket megelőzően kötelesek közösségi adószámot kérni az állami adóhatóságtól¹¹⁷.

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzései kapcsán a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

b) Termék importja

Abban az esetben, ha a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek olyan terméket hoznak be, vagy juttatnak be egyéb módon a Közösség területére, amely – az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 24. cikkének értelmében – nincs szabad forgalomban, vagy szabad forgalomban levő terméket a Közösség vámterületének harmadik állam területével egy tekintet alá eső területéről hoznak be, vagy juttatnak be egyéb módon a Közösség más területére, akkor termékimportot valósítanak meg, melynek kapcsán főszabály szerint adófizetési kötelezettségük keletkezik¹¹⁸.

c) Külföldről történő szolgáltatás-igénybevétel

Abban az esetben, ha a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek közösségi adószámmal rendelkeznek vagy rendelkezniük kellene és belföldön gazdasági céllal nem letelepedett, gazdasági célú letelepedés hiányában pedig belföldi lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel nem rendelkező adóalanytól olyan szolgáltatást vesznek igénybe, amely az Áfa tv-nek a szolgáltatásnyújtások teljesítési helyére vonatkozó főszabálya szerint a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek, mint a fenti szolgáltatások igénybevevőinek a gazdasági célú letelepedési helye szerinti államban, azaz Magyarországon teljesül, akkor a fenti ügyletek kapcsán a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek keletkezik adófizetési kötelezettsége¹¹⁹.

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belülről történő szolgáltatás-igénybevételei kapcsán a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

d) Bevallási és összesítő nyilatkozat tételi kötelezettség

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek

- a Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalanytól megvalósított termékbeszerzéseik után az adót, valamint
- a Közösségen kívül letelepedett adóalanytól és a más közösségi tagállami adóalanytól igénybevett szolgáltatásokat, amely után az adófizetési kötelezettség őket terheli

az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó 20. napjáig kötelesek a **1686. számú bevallásban** bevallani, és az ügylethez kapcsolódó általános forgalmi adófizetési kötelezettségének a bevallás benyújtásával egyidejűleg eleget tenni¹²⁰.

¹¹⁷ Art. 22. § (7) bekezdés

¹¹⁸ Áfa tv. 24. § (1), (2) bekezdés

¹¹⁹ Áfa tv. 36. § b),ba), bb) pont, 37. § (1) bekezdés, 140. § a) pont

¹²⁰ Art. 1. sz. melléklet I/B/3. pont c), d), e) alpontok, Art. 1. sz. melléklet I/B/1. a) alpont, Art. 2. sz. melléklet I. Határidők 2. a) alpont

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek a közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyleteiről az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó 20. napjáig be kell nyújtaniuk a **16A60. számú**, „Összesítő nyilatkozat az Európai Közösség területén belül történő termékértékesítésekről és szolgáltatásnyújtásokról, valamint az Európai Közösség területéről történő termékbeszerzésekről és szolgáltatás-igénybevételekről” megnevezésű nyomtatványt¹²¹.

4. Adóvisszatérítés kérelemre

A nonprofit szervezetek sajátos tevékenysége szempontjából különös jelentőséggel bírnak az Áfa tv. 257/A. §-ban foglalt, a kérelemre történő adóvisszatérítésre vonatkozó szabályok.

Abban az esetben, ha az Áfa tv. 85. § (4) bekezdésének b), d) és f) pontja szerint igazoltan közszolgáltatónak minősülő nonprofit szervezet külföldi illetőségű adományozótól származó pénzügyi adomány, segély [együtt: adomány] kedvezményezettjévé válik, akkor az állami adóhatóság – a kedvezményezett írásos kérelmére – visszatéríti a termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan rá áthárított és az ellenérték részeként megtérített, illetőleg az általa fizetendő adóként is megállapított előzetesen felszámított adót, feltéve, hogy

- a termék beszerzése, szolgáltatás igénybevétele a kedvezményezett alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt olyan tevékenységnek ellátását szolgálja, amely az Ectv. alapján közhasznú tevékenység,
- az adományozó az adomány összegét – az adóügyi illetősége szerinti állam joga szerint – a vonatkozó adózási rendelkezésekkel összhangban számolta el,
- az adományozó az adomány felhasználását kifejezetten ahhoz a feltételhez köti, hogy a kedvezményezettet mentesíteni kell a termékek, szolgáltatások árába (díjába) belefoglalt adó viselése alól, és
- a kedvezményezettet az adólevonási jog egészben vagy részben nem illeti meg¹²².

Az adó-visszatérítési jog legfeljebb olyan hányadban illeti meg a kedvezményezettet, amilyen hányadban az alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt közhasznúnak minősülő tevékenység, feladat ellátását szolgáló kiadásokból az adomány összege részesedik¹²³.

Az adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmára vonatkozó előírásokat és az adó-visszatérítés egyes eljárási szabályait a **15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet**¹²⁴ tartalmazza.

V.

Társadalombiztosítási kötelezettségek¹²⁵

A társadalombiztosítás olyan társadalmi szintű kockázatközösség, amelyben a részvétel a törvényben meghatározott szabályok szerint kötelező. A biztosítás az annak alapjául szolgáló

¹²¹ Art. 8. számú melléklet I/B); 1. számú melléklet I/B/3. pont d)-e) alpont

¹²² Áfa tv. 257/A. § (1) bekezdés a)-c) pont

¹²³ Áfa tv. 257/A. § (2) bekezdés

¹²⁴ A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzügyi adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az általános forgalmi adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmáról és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól

¹²⁵ A társadalombiztosítási kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályokról a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény [Tbj.], valamint a végrehajtására kiadott 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet és az Art. rendelkezik

jogviszonnal egyidejűleg a törvény erejénél fogva jön létre. A jogszabály tételesen felsorolja¹²⁶ a biztosítási kötelezettség alá vont jogviszonyokat, amelyek jellemzően munkavégzéshez vagy tevékenység folytatásához kapcsolódnak.

A foglalkoztató a Tbj. általános szabályai szerint köteles a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt megállapítani, és a biztosított személlyel összefüggő bejelentési-, nyilvántartási-, járulék-megállapítási és járulék levonási kötelezettséget teljesíteni.

Foglalkoztatónak minősül – egyebek mellett – bármely jogi és természetes személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, egyéb szervezet, költségvetés alapján gazdálkodó szerv, bármely személyi egyesülés, ha biztosítottat foglalkoztat.

1. Bejelentési kötelezettség

A foglalkoztató (munkáltató, kifizető) – adóazonosító számának, nevének, elnevezésének, székhelyének, telephelyének, továbbá jogelődje nevének és adószámának közlésével – az illetékes elsőfokú állami adó- és vámhatóságnak elektronikus úton bejelenti az általa foglalkoztatott biztosított családi és utónevét, adóazonosító jelét, születési idejét, biztosítási jogviszonyának kezdetét, kódját, megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát, a heti munkaidejét, a FEOR-számát, végzettségét, szakképzettségét, szakképesítését, továbbá az ezt igazoló okiratot kibocsátó intézmény nevét és az okirat számát. Ha a biztosított nem rendelkezik adóazonosító jellel, a születési családi és utónevét, születési helyét, anyja születési családi és utónevét és a biztosított állampolgárságát is kötelező bejelenteni.

A bejelentést¹²⁷

- a) a biztosítás kezdetére vonatkozóan legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, a foglalkoztatás megkezdése előtt, illetve ha a biztosítás elbírálására utólag kerül sor, legkésőbb a biztosítási kötelezettség megállapítását követő napon kell teljesíteni,
- b) a jogviszony megszűnését, a szünetelés kezdetét és befejezését, a biztosítás megszűnését követően folyósított ellátás kezdő és befejező időpontját közvetlenül követő 8 napon belül kell teljesíteni.

A foglalkoztató a bejelentést követő napon, illetve a biztosított személy kérésére 3 munkanapon belül igazolást köteles kiadni a biztosított részére, mely tartalmazza a bejelentésben közölt adatokat, és a bejelentés teljesítésének időpontját¹²⁸.

2. Nyilvántartási kötelezettség

A foglalkoztató a tevékenységében személyesen közreműködő biztosított személyek adatait oly módon köteles nyilvántartásba venni, és erről a magánszemélynek igazolást adni, hogy abból a törvényben előírt adatok a munkavégzés (tevékenység) megkezdésétől megállapíthatók legyenek. A nyilvántartásba vétel elmulasztása miatt a foglalkoztatót az Art. szerint megállapítható mulasztási bírság – nyilvántartásba nem vett személyenként – terheli.

A foglalkoztató a biztosítottokról köteles a külön törvényben meghatározottak szerint olyan nyilvántartást vezetni, amely tartalmazza a biztosított nevét és személyi adatait,

¹²⁶ Tbj. 5. §

¹²⁷ Bejelentésre a **16T1041-es nyomtatvány** szolgál

¹²⁸ Tbj. 44. § (5) bekezdés

társadalombiztosítási azonosító jelét, a foglalkoztató adatait, a biztosítási időre és a szolgálati időre vonatkozó adatokat, a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét.

A foglalkoztató a jövedelemigazoláshoz csatoltan a tárgyévet követő év január 31. napjáig köteles a nyilvántartás adataival egyező igazolást kiadni a biztosított részére a tárgyévben fennállt biztosítási idő "től-ig" tartamáról, a tárgyévre, illetve a tárgyévtől eltérő időre levont járulékok összegéről, a foglalkoztató által megfizetett egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék összegéről és azok alapjáról, valamint az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről. A biztosítással járó jogviszony év közben történő megszűnése esetén az igazolást soron kívül kell kiadni.

A foglalkoztató írásban tájékoztatja a biztosítottat a tárgyhavi jövedelem kifizetésével egyidejűleg a biztosított jövedelméből levont egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékról, nyugdíjjárulékról, valamint az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről, illetőleg a részére túlvonás miatt visszafizetett (átutalt) járulékokról.

3. Járulékbevallás és befizetés határideje

A foglalkoztató a biztosítottak a tárgyhónapban kifizetett (juttatott), járulékalapot képező jövedelem alapján a Tbj. általános szabályai szerint köteles az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot, a nyugdíjjárulékot megállapítani és a biztosítottat terhelő járulékot¹²⁹ levonni.

Járulékalapot képező jövedelemként – egyebek mellett – :¹³⁰

- a) az Szja tv. szerint az összevont adóalapba tartozó önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelmet kell számításba venni.
- b) az a) pont szerinti jövedelem hiányában járulékalapként a munkaszerződésben meghatározott alaphír, illetőleg ha a munkát nem munkaviszonyban, hanem munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében végzik, a szerződésben meghatározott díjat kell számításba venni.

A megállapított tárgyhavi járulékot a tárgyhónapot követő hónap 12-éig kell az Art. 31. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a '08-as számú bevallásban elektronikus úton kell bevallani, illetőleg megfizetni¹³¹.

VI.

Szociális hozzájárulási adó

A kifizetőt a természetes személlyel fennálló egyes jogviszonyaira tekintettel, más személyt a törvény külön rendelkezése alapján – a társadalmi közös szükségletek fedezetéhez való hozzájárulás kötelezettségének megfelelően – szociális hozzájárulási adó fizetés terheli¹³². A

¹²⁹ A járulékmértékekre vonatkozó táblázat a honlapunkon érhető el

¹³⁰ Tbj. 4. § k) pont

¹³¹ Az adózók költségvetéssel szembeni kötelezettségeinek és juttatási igényeinek lebonyolítására a nemzetközi pénzforgalomban alkalmazandó, a NAV adóztatási tevékenységével összefüggő számlaszámok (IBAN számlaszámok) 2014. január 1-jétől érvényes jegyzéke honlapunkon érhető el

¹³² Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény IX. Fejezete alapján

szociális hozzájárulási adó fizetésére vonatkozó szabályok a **49. számú információs füzetben** olvashatók.

VII.

Egészségügyi hozzájárulás

Az egészségügyi szolgáltatások finanszírozásához szükséges források kiegészítése érdekében egészségügyi hozzájárulást kell fizetni. Az egészségügyi hozzájárulás százalékosan meghatározott adó jellegű kötelezettség, amelyet az erről szóló törvényben¹³³ meghatározott jövedelmek után kell megfizetni. Az egészségügyi hozzájárulás fizetésére vonatkozó szabályok a **11. számú információs füzetben** olvashatók.

VIII.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

A nonprofit szervezetek az Itv.¹³⁴ rendelkezései értelmében teljes **személyes illetékmentességben** részesülnek. Az illetékmentesség azonban csak abban az esetben illeti meg a szervezetet, ha a vagyonszerzést, illetőleg eljárási illeték esetén az eljárás megindítását megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után **társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezett.**

Az illetékmentesség feltételének meglétét a szervezet vagyonszerzése esetén – gépjármű, pótkocsi szerzése kivételével – az állami adóhatóság hivatalból ellenőrzi¹³⁵.

Gépjármű, pótkocsi szerzése esetén illetékmentesség feltételének meglétéről a szervezet annak illetékkiszabás végett történő bejelentésekor írásban köteles nyilatkozni. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell, hogy a szervezet – a vagyonszerzést megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után, vagy ilyen tevékenység hiányában – társasági adó fizetésére nem volt kötelezett.

Ha a vagyonszerzési illetékkötelezettség keletkezésére és illetékkiszabásra bejelentésére, illetve eljárási illeték esetén az eljárás megindítására a megelőző adóév utolsó napját követő 150. napot megelőzően kerül sor, a szervezetnek arról kell nyilatkoznia, hogy adófizetési kötelezettsége előreláthatóan nem keletkezik. Amennyiben a nyilatkozatában vállaltak nem teljesültek, úgy a vagyonszerzést megelőző adóév utolsó napját követő 180. napig van lehetősége arra, hogy ezt a körülményt adóbírság terhe nélkül az eljáró hatóság felé jelezze, és az illetéket pótlólag megfizesse¹³⁶. Ha a feltételes személyes mentességre jogosult szervezet közigazgatási hatósági vagy bírósági eljárás kezdeményezésekor, illetve gépjármű, pótkocsi szerzése esetén az illetékmentesség igénybe vételére jogosult lett volna, a megfizetett illetéket az adózó kérelmére – az adó-visszatérítés szabályai szerint – az állami adóhatóság visszatéríti¹³⁷.

¹³³ Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény

¹³⁴ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

¹³⁵ Itv. 5. § (3) bekezdés

¹³⁶ Itv. 5. § (4) bekezdés

¹³⁷ Itv. 80. § (3) bekezdés

Amennyiben a nonprofit szervezet társasági adó fizetésére kötelezett, az illeték tárgyához kapcsolódóan kedvezményben részesülhet, melyre vonatkozóan az alábbi információs füzetekből tájékozódhat:

- A visszterhes vagyónátruházási illeték¹³⁸
- Az ajándékozási illeték¹³⁹
- Az öröklési illeték¹⁴⁰
- Az eljárási illetékek és az igazgatási, bírósági szolgáltatások díja¹⁴¹
- A gépjármű és pótkocsi megszerzésére vonatkozó illetékszabályok¹⁴²
- Az adó- és vámhatósági eljárásokra vonatkozó illetékszabályok¹⁴³

IX.

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény

A gazdaság dinamikus fejlődését segítő szakképzési és felnőttképzési rendszer fejlesztési forrásainak biztosítása céljából az Szt.¹⁴⁴-ben kötelezettként nevesített gazdálkodóknak szakképzési hozzájárulást kell fizetni.

2016. január 1-jétől a szakképzésről szóló törvény¹⁴⁵ 43. § (2) bekezdés *a)* és *c)* pontjában meghatározott, tanulószervezet alapján gyakorlati képzést folytató egyéb szervezet (a továbbiakban: Sztv. szerinti egyéb szervezet), a kötelezettség alanyává válik, ha az állami adóhatóságnak az erre a célra rendszeresített nyomtatványon bejelenti, hogy a szakképzési hozzájárulást a tanulószervezetes tanulók gyakorlati képzésével teljesíti. Az adóalanyiség ebben az esetben a választás bejelentését követő hónap első napjától jön létre.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezet nem köteles szakképzési hozzájárulásra a szociális hozzájárulási adóalapja után, azaz a bruttó kötelezettsége nulla.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezet a tanulószervezetes tanulók gyakorlati képzésével összefüggésben az alapszabvány (453 000 forint/fő/év) alapján a gyakorlati képzési normatívák szerint számított összeggel (alapszabvány tétel csökkentheti a bruttó kötelezettségét).

A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: rendelet) szerint az alábbiak alkalmazásával kell a gazdálkodónak a csökkentő tételt megállapítania.

¹³⁸ 19. számú információs füzet

¹³⁹ 38. számú információs füzet

¹⁴⁰ 20. számú információs füzet

¹⁴¹ 21. számú információs füzet

¹⁴² 36. számú információs füzet

¹⁴³ 34. számú információs füzet

¹⁴⁴ A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény

¹⁴⁵ A 2011. évi CLXXXVII. törvény [Sztv.]

Az alapsökkentő tétel éves összege – ha a tanulószerveződés hatálya a tárgyév teljes időtartamára fennáll – tanulónként az alapszerveződés összegének és a tanulószerveződésben megnevezett szakképzéshez tartozó,

a) a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény alapján indított szakképzés esetében a rendelet 1. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzata,

b) az Sztv. alapján indított

ba) nappali rendszerű iskolai oktatás és a nappali oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzata,

bb) esti oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzatának 60%-a,

bc) levelező oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a rendelet 2. mellékletében meghatározott szakképzésenkénti súlyszorzó szorzatának 20%-a.

A szakképzési hozzájárulási előleg fizetésénél az alapszerveződés tétel havi összegét a tárgyév 1-11. hónapjára vonatkozóan tanulónként a (2) bekezdés szerint számított alapszerveződés tétel éves összegének egy tizenketted része képezi.

Ha a tanulószerveződés megkötésére hónap közben kerül sor, az alapszerveződés tétel havi összege azon hónap vonatkozásában számolható el a tanuló után először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.

Ha a tanulószerveződés hónap közben szűnik meg, az adott hónapra vonatkozóan az alapszerveződés tétel havi összegét az adott hónapból a tanulószerveződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni.

Az Sztv. szerinti egyéb szervezetek által érvényesíthető kiegészítő csökkentő tételként a beruházási kiegészítő csökkentő tétel.

Beruházási kiegészítő csökkentő tétel

Ezzel a tétellel az a hozzájárulásra kötelezett számolható, amely kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre. A kiegészítő kötelezettség csökkentő tétel a beruházás aktiválásának évében számolható el.

A beruházási kiegészítő tétel mértéke: évente a tanulószerveződéses tanulók éves létszáma átlagának és az alapszerveződés összege

- 1-10 főt foglalkoztató kötelezett esetén 38%-ának,

- 11-50 főt foglalkoztató kötelezett esetén 18%-ának,

- 50 főnél többet foglalkoztató kötelezett esetén 9%-ának

a szorzata.

A beruházási kiegészítő csökkentő tétel számításánál a tanulók éves létszámának az átlagát a tanulók havi létszámának számtani átlaga alapján kell meghatározni.

Az ezen a címen elszámolt csökkentő tétel összege nem haladhatja meg a beruházás - a beruházáshoz nyújtott állami támogatás esetén a támogatás összegével csökkentett - összköltségének a mértékét, és évente legfeljebb 15 millió forint összegben vehető figyelembe.

Az érintett egyéb szervek esetében kizárólag az alap- és beruházási kiegészítő csökkentő tételek vehetők figyelembe a visszaigénylésnél.

Figyelem! Az előzőektől eltérően azok az Sztv. szerinti egyéb szervezetek, amelyek a tanulószerveződés alapján az agrárpolitikáért, az erdőgazdálkodásért, az élelmiszeriparért, a halgazdálkodásért, a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésekre történő felkészítés keretében végzett gyakorlati képzés szervezésével teljesítik a hozzájárulási kötelezettségüket a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapszabályok 100%-ával csökkenthetik bruttó kötelezettségük mértékét, illetve az alapszabályok igényelhető vissza.

X.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény

A munkáltatók rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettségére vonatkozó szabályokat az Mmtv.¹⁴⁶ 7. pontjának 22-24. §-ai tartalmazzák.

A munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát [kötelező foglalkoztatási szint]¹⁴⁷.

Megváltozott munkaképességű személynek kell tekinteni azt a személyt,

- akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
- aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány, minősítés időbeli hatálya alatt,
- akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű, az erről szóló szakvélemény időbeli hatálya alatt, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül és a munkaszerződése szerinti napi munkaideje a 4 órát eléri¹⁴⁸.

Létszámon a Központi Statisztikai Hivatal munkaügy-statisztikai adatszolgáltatáshoz kiadott útmutatójában foglaltak szerinti tárgyévi átlagos statisztikai állományi létszámot kell érteni.

A statisztikai állományi létszámot egy tizedes jegyre kerekítve a kerekítés általános szabályai szerint kell meghatározni¹⁴⁹.

A munkaadó létszámának megállapításakor figyelmen kívül kell hagyni egyebek mellett

- a) a közfoglalkoztatási jogviszonyban,¹⁵⁰ valamint a közfoglalkoztatás támogatásáról szóló kormányrendelet¹⁵¹ szerint támogatott munkaviszonyban foglalkoztatott személyeket,

¹⁴⁶ A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény

¹⁴⁷ Mmtv. 23. § (1) bekezdés

¹⁴⁸ Mmtv. 22. §

¹⁴⁹ Mmtv. 23. § (4) bekezdés

- b) az egyszerűsített foglalkoztatás szabályai szerint jogszerűen alkalmazott munkavállalót,
- c) az önkéntes tartalékos katonai szolgálati viszonytal rendelkező munkavállalót,
- d) a Munka Törvénykönyvéről szóló törvény alapján más munkáltatónál történő átmeneti munkavégzés során foglalkoztatott munkavállalót,
- e) a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó hivatásos és szerződéses katonát,
- f) a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló személyt annál a munkaadónál, aki őt nevelőszülőként foglalkoztatja.¹⁵²

Munkaerő-kölcsönzés esetén a statisztikai állományi létszám megállapítására vonatkozó rendelkezést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a kölcsönzött munkavállalót a kikölcsönzés tartama alatt a kölcsönvevőnél, – a kölcsönbeadónak a kölcsönvevő felé tett erre irányuló nyilatkozata esetén a kölcsönbeadónál – kell a rehabilitációs hozzájárulás alapjául szolgáló statisztikai létszám számítása során figyelembe venni.

A rehabilitációs hozzájárulás mértéke **964 500 Ft/fő/év**¹⁵³.

A rehabilitációs hozzájárulás éves összege a kötelező foglalkoztatási szintből hiányzó létszám, valamint a rehabilitációs hozzájárulás szorzata¹⁵⁴.

1. Nyilvántartási kötelezettség

A megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztató munkaadó a rehabilitációs hozzájárulás megállapítása céljából nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a megváltozott munkaképességű munkavállaló természetes személyazonosító adatait, a társadalombiztosítási azonosító jelét, a munkaképesség változásának, egészségi állapotának, egészségkárosodásának mértékét, a fogyatékoság tényét, továbbá az ezek igazolására szolgáló okirat másolatát. A nyilvántartást a munkáltató a foglalkoztatás megszűnését követő öt évig köteles megőrizni¹⁵⁵.

2. Bevallási és befizetési kötelezettség

A rehabilitációs hozzájárulásra év közben **negyedévenként előleget** kell fizetni. Az előleg mértéke a mindenkor tárgynegyedévre vonatkozó tényadatok alapján kiszámított éves rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettség 25%-a. Az előleg összegét a munkaadó maga állapítja meg, és a fizetési kötelezettség teljesítésével egyidejűleg vallja be. A negyedik negyedévre előleget fizetni nem kell. A tevékenységét megkezdő kötelezett az első teljes negyedév után köteles először bevallást és előlegfizetést teljesíteni¹⁵⁶.

¹⁵⁰ 2011. évi CVI. törvény

¹⁵¹ 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet

¹⁵² A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint a kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi CI. törvény 88. §-ával megállapított f) pontot a 2014. évi adókötelezettség megállapítása során is alkalmazni kell.

¹⁵³ Mmtv. 23. § (5) bekezdés

¹⁵⁴ Mmtv. 23. § (3) bekezdés

¹⁵⁵ Mmtv. 23. § (7) bekezdés

¹⁵⁶ Mmtv. 24. §

Az adózó a rehabilitációs célú hozzájárulásra a jogszabályban előírt módon számított előleget az I-III. negyedévben a negyedévet követő hó 20. napjáig fizeti meg.

A befizetett előlegek és az éves hozzájárulás különbözetét az adóévet követő év február 25. napjáig kell megfizetni¹⁵⁷.

A bevallási kötelezettséget a '01-es bevallás keretében kell teljesíteni.

XI.

A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény

Termékdíj kötelezettséget a Ktdt.¹⁵⁸ tárgyi hatálya alá tartozó termékek első belföldi forgalomba hozatala készletre vétele¹⁵⁹ vagy saját célú felhasználása keletkeztet.

Termékdíj-köteles termék

- az akkumulátor;
- a csomagolóeszköz, az egyéb csomagolószer;
- az egyéb kőolajtermék;
- az elektromos, elektronikai berendezés;
- a gumiabroncs;
- a reklámhordozó papír;
- az egyéb műanyag termék;
- az egyéb vegyipari termék;
- az irodai papír.

Belföldi forgalomba hozatal e törvény alkalmazásában a termékdíj-köteles termék tulajdonjogának belföldi visszterhes vagy ingyenes átruházása, ideértve azt az esetet is, amikor a termékdíj-köteles termék más termék alkotórészeként vagy tartozékaként vagy a csomagolószer csomagolás részeként kerül átruházásra.

Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott céljának megfelelő tevékenység keretében azzal összefüggő terméket vásárol külföldről, melyet belföldön ingyenesen szétoszt. A termékek külföldről az állagmegóvás érdekében csomagoltan érkeznek közvetlenül az alapítványhoz. Az alapítványnak termékdíj kötelezettsége keletkezik a termékek csomagolásának részét képező csomagolószer után, tekintettel arra, hogy a belföldi forgalomba hozatal a termék és annak járulékos részét képező csomagolás/csomagolószer tulajdonjogának ingyenes átruházásával megvalósul.

Saját célú felhasználásnak minősül a termékdíj-köteles termék, ideértve más termék alkotórészeként vagy tartozékaként vagy a csomagolószer csomagolás részeként:

- kötelezett saját maga vagy alkalmazottja magánszükségletének kielégítésére való felhasználása,
- a számvitelről szóló törvényben meghatározott alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés, beruházás, felújítás, karbantartás keretében történő felhasználása,

¹⁵⁷ Art. 2. számú melléklet 7. pont

¹⁵⁸ A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény

¹⁵⁹ Ktdt. 3. § (1) bekezdés

- minden más a fentiekben nem említett használata, ideértve a szolgáltatásnyújtás keretében történő használatot, felhasználást, használatba adást is, ami nem a számvitelről szóló törvényben meghatározott saját termelésű készlet létrehozását eredményezi.

Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott tevékenység végzésének céljából külföldről több személygépjárművet vásárol közvetlenül. A gépjárművek alapítványi célra történő használata esetén a gépjárművek alkotórészeként, tartozékaként behozott termékdíj-köteles termékek után (akkumulátor, gumibroncs, kenőolaj, elektromos, elektronikai berendezések) saját célú felhasználás címén termékdíj kötelezettség keletkezik.

A termékdíjat a forgalomba hozott vagy saját célra felhasznált termékdíj-köteles termék tömege után kell megfizetni a Ktdt. 2. vagy 3. számú mellékletében meghatározott díjtételek szerint.

A kötelezett a termékdíj-köteles termékkel végzett tevékenységét annak megkezdését követő 15 napon belül köteles bejelenteni az erre a célra kialakított **16TKORNY** nyomtatvány-csomag használatával. A tárgynegyedévben keletkezett termékdíj kötelezettséget a **tárgynegyedévet követő hó 20-ig kell elektronikus úton bevallani** és a termékdíjat **megfizetni**.

A kötelezett a termékdíj köteles termékek 2. § 6. pontjában meghatározott mennyiségi határokon belüli kibocsátása esetén élhet az átalányfizetés lehetőségével, melyre vonatkozó szándékát a fent említett nyomtatványon jelentheti be a NAV felé a tárgyév január 31-ig, mely határidő jogvesztő. 2016. január elsejétől a gépjárművek vonatkozásában lehetőség nyílik az alkotórészek, tartozékok utáni átalánydíj-fizetésre, melynek bejelentése a fent megjelölt módon történhet. A díjtételeket a törvény új, 4. melléklete tartalmazza¹⁶⁰.

Reklámhordozó papírok termékdíj-kötelezettsége vonatkozásában speciális szabályozás irányadó a közhasznú jogállású szervezetekre, melyre vonatkozó szabályok 2016-tól változnak. Amennyiben közhasznú szervezet alapfeladata körében bocsát ki kiadvány, azt nem terheli termékdíj-kötelezettség, az általános szabályoktól eltérően. A közhasznú szervezetnek vagy az ő megbízása alapján eljáró szerződéses partnerének, a mentesülés feltételeként a nyomdai szolgáltatást teljesítő felé nyilatkozatot kell tenni a jogállásáról és a megrendelt termék közhasznú célra történő felhasználásáról¹⁶¹.

A környezetvédelmi termékdíj kötelezettségre vonatkozó általános és bővebb szabályokat a **48. számú információs füzet** tartalmazza.

A Ktdt. rendelkezései között található speciális szabály – a 2. § 26. pontja – a közhasznú szervezetekre vonatkozóan, mely szerint azon reklámhordozó papírok, amelyek közhasznú szervezet alapfeladata körében kiadott kiadványnak, időszaki lapnak minősülnek, nem termékdíj-köteles termékek.

XII.

A behozatali vámeljáráshoz kapcsolódó tudnivalók

¹⁶⁰ Ktdt 2. § 30. pont c) alpont

¹⁶¹ Ktdt 27/A. § (1a) bekezdés

Az Európai Unió szabályai biztosítják az áruk szabad mozgását a tagállamok között. Ez azt jelenti, hogy Magyarországról egy másik tagállamba történő árukivitelhez, illetve onnan Magyarországra történő árubehozatalhoz nem kapcsolódik vámeljárás.

1. Általános szabályok

1.1. Szabad forgalomba bocsátás

A harmadik országból – pl. Svájc, Amerikai Egyesült Államok, Kína stb. – az Európai Unió vámterületére beszállított nem közösségi áruk kapcsán a Vámkódex¹⁶², valamint a VK VHR¹⁶³ tartalmaz előírásokat.

Az Európai Unió vámterületére beszállított árukat a belépés helye szerint illetékes vámhatóságnál a hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapján vám elé kell állítani. A vám elé állított, nem közösségi áru vámjogi sorsát rendezni kell az ilyen áruk számára engedélyezhető módon.

Az áruk vámjogi sorsa – többek között – a Vámkódex 79. cikkében meghatározott szabad forgalomba bocsátás vámeljárás alá vonással kerülhet rendezésre.

A szabad forgalomba bocsátás vámeljárás során, a jogszabályban foglalt rendelkezések alapján az Európai Unió területére behozott nem közösségi árukkal összefüggésben – a Vámkódex 3. cikkének 9. pontjában meghatározott – vámtartozás keletkezik. Vámtartozás keletkezésekor a jog szerint fizetendő vám az Európai Közösségek Vámtarifáján alapul. **Az Európai Közösségek Vámtarifája elektronikus formában (TARIC) elérhető a <http://kkk.nav.gov.hu/eles/1/taricweb/> oldalon**, ahol egy adott termék áruosztályozásának elvégzése után az áruhoz rendelt TARIC kód ismeretében az áru behozatalára/kivitelére vonatkozó előírások, követelmények (vámtétel, esetleg szükséges engedélyek stb.) megtalálhatóak.

Az áruk szabad forgalomba bocsátása során az Áfa tv. 2. § c) pontja alapján általános forgalmi adó fizetési kötelezettség is keletkezik a termék importja után.

A vámtartozás megfizetésének határidejére és módjára vonatkozóan a Vámkódex 222-223. cikke, valamint a Vtv. 52. §-a tartalmaz rendelkezéseket.

1.2. EORI-szám

A vámeljárás alá vonásra szánt árukról az adott vámeljáráshoz szükséges vámáru-nyilatkozatot kell benyújtani a Vámkódex 61. cikkében foglaltak szerint.

A vámeljárás alá vonás érdekében benyújtott vámáru-nyilatkozatokon kötelező az EORI-szám feltüntetése, amely egy olyan nyilvántartási és azonosítási szám, amelyet a gazdálkodók és más személyek a vámhatóságokkal történő kapcsolattartás során használhatnak az Európai Unió egész területén.

¹⁶² A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet

¹⁶³ A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 2454/93/EGK bizottsági rendelet

Az EORI-számmal még nem rendelkező ügyfelek a NAV adó igazgatóságainál igényelhetik az azonosítót. Az igényléshez adatlapok, kitöltési útmutatók és tájékoztatók megtalálhatók a honlapunkon az alábbi elérési útvonalon:

http://nav.gov.hu/nav/letoltesek_egyeb/adatlap/vam/vpid_eori.html.

1.3. Képviselet

A vámjogszabályok komplexitására tekintettel a Vámkódex 5. cikke minden személynek (természetes, jogi és jogi személyiséggel nem rendelkező személy) lehetőséget ad arra, hogy képviselőt jelöljön ki a vámhatóságok előtti ügyeiben a vámjogszabályok által megállapított cselekmények és alakiságok elvégzésére.

2. Speciális rendelkezések

A harmadik országból történő termékbehozatal esetében a mentességek esetleges igénybevételéhez több, a vonatkozó jogszabályokban megfogalmazott kötelezettségnek kell eleget tenni.

Jelen összeállítás természetesen nem törekedhet a vonatkozó szabályozások teljes körű bemutatására, hiszen minden szándékolt behozatal más és más, mind a szervezet, mind a termékek, mind pedig a termékek behozatalának célját illetően, csupán a leginkább érdeklődésre számot tartható esetekben szolgálhat iránymutatásul.

Előljáróban elengedhetetlen felhívni a figyelmet arra, hogy a termékeknek harmadik országból történő behozatala során fizetendő vám- és nem közösségi adók és díjak kapcsán sem a szervezet jellege (pl. alapítvány), sem a szervezet tevékenységének jellege (karitatív, nonprofit stb.), sem a behozni kívánt termékek ellenérték-nélkülisége (vásárolt, vagy ajándékba kapott), sem pedig a felhasználás célja (ingyenes szétosztás, ajándékozás) nem nyújt önmagában elegendő jogalapot a behozatali vám- és adómentességek igénybe vételéhez. Továbbá egyes esetekben az áruk szabad forgalomba bocsátását követően is bármikor beállhat a vám- és nemzeti adó és díj-fizetési kötelezettség, ha a mentesség igénybevételével behozott termékek kapcsán bármilyen – a vonatkozó jogszabályokban meghatározottakat illetően – jogsértés merül fel.

A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet [**Vmts rendelet**] – amely teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban – meghatározza azokat a kivételeket, amelyek alapján bizonyos meghatározott körülmények esetén, amikor az árubehozatal különleges feltételei nem követelik meg a szokásos gazdaságvédelmi érdekeket, az áruk a rendes körülmények között kivethető behozatali vámkok alól mentességet élvezzenek. A mentesség igénybevételének eseteit, illetve pontos feltételeit a Vmts rendelet – jogcímenkénti bontásban, eltérő felhasználási feltételekkel és az elidegenítési tilalomra vonatkozó különböző rendelkezésekkel – valamint a kapcsolódó végrehajtási rendeletek, és nemzeti jogszabályok részletesen szabályozzák. A Vmts rendelet különböző jogcímeihez kapcsolódóan az esetlegesen felmerülő általános forgalmi adó mentességet az Áfa tv. vonatkozó: 93-94. §-ai és 97. §-a biztosítják.

Fontos tudni, hogy a vámmentesség – és minden más mentesség – kérdéskörét illetően az Európai Bizottság álláspontja szigorú: a mentességek leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, mivel ezek kivételt jelentenek a főszabályhoz képest.

A Vmts rendelet több jogcíme továbbá a tagállamok illetékes hatóságainak jóváhagyásához köti a vámmentesség alkalmazását és így a vámmentesen behozott áruk fogadását, melynek végrehajtását a vámmentes vámkezelésre jogosultak köréről szóló 18/2011. (IV. 19.) NGM rendelet [**NGM rendelet**] segíti. Ennek alapján a vámmentesen behozni kívánt áruk fogadásához szükséges vámmentes vámkezelésre jogosító engedélyt kérelemre a NAV Kiemelt Ügyek és Adózók Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága adja ki a feladatkör szerint érintett miniszter véleményének kikérését követően. A vámmentes vám eljárásra jogosító engedélyről rendelkező határozat tételesen tartalmazza azokat a releváns jogszabályi helyeket, amelyek az adott ügylet jogszerű végrehajtását hivatottak szabályozni.

A Vmts rendelet XVII. Fejezete két alfejezetben tartalmazza **például** azokat a különleges eseteket, amikor is a jótékonyági vagy emberbaráti szervezeteknek, vakoknak és más fogyatékos személyeknek szánt – behozott, illetve az Unió vámterületén kívül letelepedett személy vagy szervezet által ingyenesen küldött – alapvető szükségleti cikkek (pl.: élelmiszer, gyógyszer, ágynemű, ruhanemű), egyéb árucikkek, berendezések és irodai anyagok behozatali **vámoktól mentesen hozhatók be**.

A két alfejezethez kapcsolódó, elidegenítési tilalomra vonatkozó cikkek fő szabályként rögzítik, hogy a mentességet élvező szervezet nem adhatja kölcsön, nem adhatja bérbe, és nem ruházhatja át, sem visszterhesen, sem ingyenesen az árucikkeket és berendezéseket az illetékes hatóság előzetes értesítése nélkül, ha az árucikkek, berendezések felhasználása nem a meghatározott kör részére és nem a meghatározott célokra történik. A jogszerűen történő átruházás esetén is nagyon fontos azonban, hogy az átruházás az illetékes hatóságok számára ellenőrizhetően dokumentálva történjen.

A Vmts rendelet vonatkozó jogcímein túl további követelményeket határozhatnak meg egyéb jogszabályok is a vám- és nemzeti adómentesen behozott áruk nyomon követhetősége érdekében.

Így **például** bizonyos esetekben az intézmény, vagy szervezet vezetőjének, vagy meghatalmazott képviselőjének nyilatkozattételi kötelezettsége van annak tekintetében, hogy tudatában van a jogszabályok által előírt kötelezettségeknek és vállalnia kell, hogy eleget tesz azoknak. Ilyen kötelezettségek lehetnek az alábbiak a mentességet igénybe venni szándékozó intézmény vagy szervezet számára:

- a) köteles az árucikkeket közvetlenül azok rendeltetési helyére szállítani,
- b) köteles az árucikkeket a leltárában feltüntetni,
- c) az árucikkeket kizárólag a vámmentességi rendeletben meghatározott célokra használhatja fel,
- d) köteles minden olyan hatósági ellenőrzést elősegíteni, amelyet az illetékes hatóságok szükségesnek tartanak annak biztosítására, hogy a vámmentesség engedélyezésére vonatkozó feltételeknek folyamatosan eleget tesznek¹⁶⁴.

Általánosságban fontos tudni továbbá, hogy amennyiben a termékbehozatal a vonatkozó jogszabályok alapján mentesség igénybevételével történhetett, úgy ha a lenti esetek bármelyike fennáll, a mentesség egy későbbi időpontban is megszűnhet és vám- és nemzeti adó- és díjfizetési kötelezettség keletkezhet a behozott áruk vonatkozásában.

- a) A kedvezményezett szervezet többé nem teljesíti a jogosultságot adó feltételeket (pl. a szervezet jellege megváltozik);

¹⁶⁴ A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet 66-73. cikkének végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 1224/2011/EU bizottsági rendelet

- b) a vámmentesen behozott terméket nem olyan módon; és nem arra a célra használta fel, illetve használja továbbra is, amelyre azt behozta (pl. vakügyi eszközökkel nem a saját gondozottjait látja el);
- c) a vámmentesen behozott terméket az illetékes hatóságok értesítése nélkül olyan szervezet részére idegenítette el, amely nem jogosult a mentességre (pl. vakügyi eszközök behozatalával érintett szervezet a behozott cikkeket elidegeníti pl. egy könyvtár részére).

Természetesen nincs jogszabályi előírás, amely kizárná bármely szervezet, illetve alapítvány közreműködését egy elidegenítési tilalommal érintett termékek behozatalával kapcsolatos, adott ügyletben – pl. finanszírozhatja a kérdéses termékek vásárlását, a behozatal lebonyolításával kapcsolatos tevékenységeket, közreműködhet az áruk közvetítésében –, de az áruk vámmentes fogadására kizárólag a jogszabályban meghatározott intézmények jogosultak és a mentességgel érintett termékek szigorúan csak a jogszabályban meghatározott módon és célokra használhatóak fel.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

Rövidítés	Jogszabály megnevezése
Ptk.	A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény , illetve – 2014.03.15-étől – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
Ectv.	Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény
Bnytv.	A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény
224-es rendelet	A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet
350-es rendelet	A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet
Art.	Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény
Szt.	A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
Kötv.	A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény
Tao. tv.	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény
Szftv.	A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény
Áfa tv.	Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény
Héa-irányelv	A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv
15/2010. NGM rendelet	A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzügyi adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az általános forgalmi adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmáról

	és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól szóló 15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet
Tbj.	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény
szocho	Egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény - IX. fejezet
Eho tv.	Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény
Itv.	Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény
Szht.	A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény
Sztv.	A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
rendelet	A gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet
Mmtv.	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény
Ktdt.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény
Ktdt. Vhr.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. tv. végrehajtásáról szóló 343/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet
Vámkódex	A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet
VK VHR	A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 2454/93/EGK bizottsági rendelet
Vmts rendelet	A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet
NGM rendelet	A vámmentes vámkezelésre jogosultak köréről szóló 18/2011. (IV. 19.) NGM rendelet